

Lördag

Nya Åland 11 OKTOBER 2008 NR 238 PRIS 1,20 €

Sabrering för sommelier

FOLK. Linda Wilenius går utbildningen till sommelier på Hotell- och restaurangsskolan. Igår övade hon bland annat att öppna muserande vin med en sabel, så kallad sabring. – Servitörerna skall helst kunna mer om vin än gästerna, och där har många servitörer upplevt en brist i sitt kunnande. Det är delvis av den anledningen som den här linjen startade, säger **Ella Grüssner Cromwell-Morgan** som är lärare på linjen. SIDAN 11

Centern föreslår ny golfbana i Kastelholm

NYHETER. Centerns lagtingsledamöter kallade till presskonferens igår. Efter Godby/Ämnäs och Grelsby är Stornäset i Kastelholm, ett stenkast från den befintliga golfbanan, det senaste förslaget i golfkarusellen.

– Bygg en ny golfbana med 18 hål på landskapsmark i Stornäset i Kastelholm, var förslaget.

På frågan om diskussionen förts med regeringspartnern liberalerna svarar **Gun Carlsson** (c):

– Centern är ett eget parti. Media framställer centern som golfientliga. Vi vill visa att det inte är så.

Liberalernas **Mats Perämaa**, finansminister

i landskapsregeringen, förhandlar för tillfället om möjligheterna att trots allt få till stånd en golfbana i Ämnäs. Han vill inte kommentera centerns utspel.

– Jag har bara informerats om förslaget och har inga kommentarer.

SIDAN 4

Ett par år kvar. Lappo skolas föreståndare Anders Hilén går snart i pension – och det är en av orsakerna till att skolans framtid nu diskuteras. Foto: PATRIK DAHLBLOM

Inga klara besked om Lapposkola

NYHETER. Många frågor, men inga klara svar.

Så kan man sammanfatta gårdagens möte om Lappo skola.

Flera kritiska röster höjdes, både bland nyinflyttade som inte hade anat att skolans framtid är osäker, och bland lappbor som själva gått i skolan och var nöjda med den utbildning de fått.

– Vi är arga och besvikna. Men vi ger inte upp, säger **Salme Sjöblom** som nyss flyttat till Asterholma med make och tre barn. SIDAN 3

Färjan skapar rubriker

NÖJE. Kanal 5:s realityserie Färjan, som spelas in ombord på Viking Lines Cinderella, har fått stor uppmärksamhet i media. Skrivarierna har inte alltid varit positiva men **Helena Kneck**, redaktionens presschef, är inte oroad.

– De två första avsnitten har gjorts extra dramatiska. Kanalen har även läckt ut information till media för att få rubriker och därmed tittare. Det ingår som en del i mediaspelet. SIDAN 14

En lördag med innebandypremiärer

SPORT. En helkväll i Baltichallen. Det är vad som gäller idag när både Väscs herrar och damer har seriepremiär. Först ut är damerna i division III och direkt efter dem spelar herrarna i division II.

– Det är lite ovisst och det är bra vi börjar på hemmaplan, säger herrarnas spelande tränare **David Holmberg**.

Dessutom spelar BK NGD sin andra och tredje match för säsongen den här helgen. Men precis som i premiären förra helgen är det på bortaplan. SIDAN 18

Het planet. Den avslutande eldshowen Het planet byggdes upp som en alternativ final till ett fyrverkeri. Ett av dragplåstren var slowmotion-artisten Felix Lancelot (infälld). Foto: ANDREAS DIENERT

Eldig köpmannafest i centrum

NYHETER. Årets Open by night, köpmännens stora höstfest, lockade i går kväll som vanligt en massa folk till Mariehamns centrum.

Temat var eld och ljus, ett tema som framför allt syntes i programutbudet. Några köp-

män hade också själva nappat på temat och plockat fram eldiga delikatesser eller elffasta grytor.

De erfarna köpmän Nya Åland pratade med var överens om att evenemanget är viktigt både rent ekonomiskt men också med tanke på den kommande julhandeln.

Bland övriga evenemang i den öppna natten fanns Ålands första moppemästerskap.

SIDAN 12

7 familjen

"Alla ska få leva livet fullt så länge de lever."

RAILI HAKE I DAG PÅ DEN INTERNATIONELLA HOSPICEDAGEN.

8 porträtt

Isabel Kvarnfors berättar vad lycka är i dagens personporträtt.

10 kultur

Arabia fyller 135 år och Designmuseet i Helsingfors öppnar en stor utställning.

16 trädgård

Tittes trädgård handlar i dag om fuchsiadrottningen **Louise Karlsson**.

← VI HAR MÖBLERAT OM

Nya Åland
☆☆☆

Internationella uppdrag gav Ahtisaari Nobelpriset

Nobels fredspris gick i år till president Martti Ahtisaari. I motiveringarna står det bland annat att han "verkat för brödraskap mellan nationerna".

–Ahtisaari har hela sitt vuxna liv som finländsk ämbetsman och president och som internationell tjänsteman, ofta knuten till FN, arbetat för freden, hette det vidare i Nobelkommitténs motivering.

President Martti Ahtisaari tar sitt pris med lugn.

–Jag är tacksam och positivt överraskad, sade Ahtisaari när norska NRK bad honom kommentera priset.

Ahtisaari hoppas att fredspriset kommer att påskynda självständighetsprocessen i Kosovo och att fredspriset ska leda till mer pengar för hans krishanteringsorganisation, Crisis Management International (CMI).

Lång karriär

Martti Ahtisaari är född 1937 och uppvuxen i numera ryska Viborg. Första utlandsuppdraget kom i början av 1960, då han arbetade för svenska SIDA i Pakistan.

Efter en lång karriär på Finlands utrikesministerium samt i FN:s tjänst med bistånd som specialitet utsågs

president Urho Kekkonen honom till ambassadör i Tanzania 1973.

Han var djupt inblandad i FN:s arbete i Namibia. Ahtisaari utsågs till FN-kommissionär för Namibia 1977 och ledde från 1989 övergångsfasen till självständighet.

1993 accepterade han att bli socialdemokraternas kandidat i presidentvalet som han 1994 vann över **Elisabeth Rehn**. Under presidenttiden förekom schismer med dåvarande statsministern **Esko Aho** om hur mycket utrikespolitisk makt presidenten ska ha. Ahtisaari var en stark förspråkare för Finlands EU-medlemskap. Han avstod från att kandidera till omval år 2000.

FN-sändebud

Ahtisaari grundade för några år sedan Crisis Management Initiative. Under 2005 lyckades hans organisation ena parterna i den indonesiska Acehkonflikten för ett fredsavtal. Han utsågs senare till FN:s speciella sändebud för att reda ut Kosovos framtida status.

Han blev därmed en nyckelfigur i arbetet som ledde fram till Kosovos självständighet i våras.

Prissumman är i år på tio miljoner svenska kronor, cirka 100.000 euro. (FNB)

Aktuell. Nobels fredspris går i år till Martti Ahtisaari. Arkivfoto: JESSIKA OLOFSSON

Kommentar

Fredspriset till en fredsmäklare

■ Det var 2005 eller möjligen 2006 som Nobels fredspris var i det närmaste öronmärkt för president **Martti Ahtisaari**. Men då beslöt fredspriskommittén annorlunda. I år hade många avfört Ahtisaari från listan över favoriter och nu kom det!

Ett Nobelpris är ett Nobelpris, det är stort. Men sett från åländsk horisont är Nobels fredspris något alldeles speciellt. Att Åland dessutom har funnits med på ett litet, litet hörn i Ahtisaaris fredsmäklare insatser gör inte saken ett dugg sämre.

När initiativet togs till den i slutändan lyckade medlingen kring Ache-provinsen i Indonesien så fanns Ålandsmodellen med.

Dåvarande president Ahtisaari kom för tio år sedan till Åland med Tanzanias president **Mkapa**. Det var ett av flera besök från Tanzania/Zanzibar för att studera den åländska självstyrelsen.

På Åland kanske några hellre minns hösten för tio år sedan, 1998, när Ahtisaari som första president någonsin kom till Åland för att öppna lagtinget och i sitt tal meddelade att Finland inte hade några planer på att avstå från Åland. Det var när självständighetsrörelsen stack upp huvudet.

Också då lyste fredsmäklaren igenom.

–En självständighetsrörelse på Åland skulle rubba stabiliteten i området. I en värld som är orolig bör vi fortfarande kunna framstå som förebild för hur förhållandena stegvis kan utvecklas utan att vi själva inför nya osäkerhetsmoment, sade president Ahtisaari.

Nu kom alltså fredspriset. Och det går till en aktiv fredsmäklare. Det började med Namibia för 30 år sedan och har fortsatt fram till i dag med ett kort uppehåll under åren som Finlands president 1994–2000. Inte ens då var han helt överksam på fredsmäklarområdet. När Nato 1999 gick in i konflikten mellan serber och kosovoalbaner lyckades han diskutera fram ett i det närmaste omöjligt eldupphör.

Efter det har Ahtisaari på uppdrag av FN tagit fram en lösning för Kosovo. Även om den inte är populär i alla läger så ser den ut att hålla.

Fredspriset gick senast till klimatpanelen och **Al Gore**, året före till **Muhammad Yunus** och Grameen Bank.

–Men nu fanns behov att understryka att det faktiskt rör sig om ett fredspris, säger chefen för det norska fredsforskningsinstitutet **Stein Tønnesson** i en kommentar.

Det var välkommet och väl förtjänt!

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

decorus

TA MED EN VÄN OCH KOM IN OCH TESTA PÅ!

Öppet hus på Träningsverket!

När? Onsdagen den 15 oktober - hela dagen!

Vad händer? Testa på hela vårt utbud vad gäller grupp- och styrketräning samt ta chansen att vinna fina priser från Träningsverket och Decorus under denna dag.

Var? Vi finns på Kastringevägen 1 i Jomala

Vi på Träningsverket önskar er välkomna!

VÅRA MEDLEMSKAP:

Guld: 12 månaders bindningstid
Silver +: 6 månaders bindningstid
Silver: 1 månads bindningstid
Bron: bindningstid fram till 31.5.09

(bron är endast för studerande, föräldradediga och pensionärer)

Mera information finns på hemsidan

TRÄNINGSVERKET™
Träning för alla.

Bli medlem - spara upp till 100 €!

Du som blir medlem under denna dag får träna resten av oktober gratis, vi bjuder på registreringsavgiften samt ett välkomst-kit!

Kom in och ta del av vårt erbjudande!

Klasser under öppet hus:

17.00-17.30 Rumpa-mage-lår
17.30-18.00 Bodypump
18.00-18.30 Cirkel
18.30-19.00 BodyCombat
18.30-19.00 Cycling
19.00-19.30 Core
19.30-20.00 Bodybalance

Alla klasser är 30 minuters testa-på klasser. Mera information finns på vår hemsida www.traningsverket.fi

Träning för alla.
www.traningsverket.fi

ÖPPETTIDER

Må/On/To 09.00 - 21.00
Ti 06.45 - 21.00
Fre 06.45 - 20.00
Lö 10.00 - 14.00
Sö 14.00 - 18.00

info@traningsverket.fi +358 18 23003

”Rör inte vår Lapposkola”

Inflyttarna känner sig lurade

BRÄNDÖ. När Sven och Salme Sjöblom flyttade till Asterholma, byggde ett nytt hus och bytte jobb var det viktigt för dem att deras barn skulle få gå i skolan på Lappo.

Nu är skolans framtid osäker.

–Vi är arga och besvikna. Men vi ger inte upp, säger Salme Sjöblom efter gårdagens informationsmöte på skolan.

Nyheten att kommunpolitiker funderar på att stänga Lappo skola blev en kalldusch för Salme och Sven, som flyttar in i sitt nya hus om några veckor.

Salme har nyligen fått jobb på Lappo bank. Sven, som tidigare var it-chef på Ålands högskola, är nu maskinmästare på ett Viking Line-fartyg. De sålde sin bostad i Jomala för att de tyckte att vardagstempot där hade blivit uppskruvat som i en stad.

–Här är det mindre stressigt, och närmare till naturen, konstaterar de.

Sven har sina rötter på Asterholma.

–Innan vi bestämde oss förra vintern tänkte vi mycket på våra tre barn och hur de skulle gå i skolan. Det var viktiga bitar som skulle falla på plats med dagis, skola och transporter, säger Salme.

De tog kontakt med kommunen och kände att en flytt var rätt för dem.

Trygg skola

Inte minst Lappo skola spelade in när familjen Sjöblom fattade sitt beslut.

Arga inflyttare. Salme och Sven Sjöblom har nyss flyttat till Asterholma, bytt jobb och byggt hus för 300.000 euro. De tycker att Lappo skola vore en trygg plats för sönerna Oskar, 9, och Linus, 3 år. –Vår första reaktion när vi fick höra att skolan kan läggas ner var att vi borde såga huset och flytta det till Kökar, säger Salme Sjöblom.

–Det är en trygg skola med familjär stämning. Barnen märks som individer.

Häromveckan kom nyheten att Lappo skolas framtid var osäker.

–Jag hörde det på jobbet. Nyheter sprider sig fort i det här samhället.

Gårdagens informationsmöte på skolan, då politiker och tjänstemän mötte bekym-

rade ortsbör, gav henne inga klara svar.

–Kanske politikerna inte tar till sig det som vi sade för att de redan bestämt sig. Kanske mötet bara var en formalitet, men det är bara en magkänsla, säger Salme.

Inga bra argument

Argumenten för att stänga skolan och låta eleverna gå

i Brändö grundskola biter inte på Salme och Sven.

–Inget talar för att en skola med ett fåtal elever skulle vara sämre kunskapsmässigt. Eleverna får mera egen tid och bättre kontakt med läraren, säger Sven.

Kommunens ekonomi kan inte vara så dålig när man har råd att sänka skatteprocenten, tycker Salme.

–Man kan inte jämföra det här med att stänga Pålsböle skola. Därifrån är det bara tre minuter med bil till Godby. Vi har ingen fast anknytning till Brändö hör. Vi lever på Asterholma och gör alla våra vardagsärenden på Lappo.

Och det där med att såga itu det nya huset och flytta det till Kökar?

Det är ett skämt, men när Salme säger att hon är besviken på beslutsfattarna menar hon allvar.

–Tänker kommunen ta oss för givna? När vi bara hade planer på att bygga hus här lät det nog annorlunda.

Text & foto: PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Inga klara besked om skolans framtid

Någon konsekvensbedömning av vad som händer om Lappo skola stängs har inte gjorts.

Gårdagens snabbkallade möte rätade inte ut många frågetecken.

–Det här är ett diskussionsforum, sade skolnämndens ordförande Lena Lindholm när Camilla Gunell undrade vilken status gårdagens möte om Lappo skolas framtid hade.

Flera deltagare hade väntat sig tydligare besked från politikerna.

Jan-Tore Thörnroos frågade förgäves efter en konsekvensanalys – hur Lappo påverkas om skolan stängs.

Prognossiffror

Mötet hade inte föregåtts av någon formell politisk behandling.

Kommundirektören John Wrede fick veta om det via kommunens infoblad.

–Jag har inte varit inblandad och jag vill att folk skall veta det, sade Wrede.

Nu satt han och anteckna-

de vad som sades för framtida bruk.

Skoldirektören Marjut Fagerlund fick en bit in på mötet uppgiften att vara mötessekreterare. Då hade hon presenterat Brändös och Lappos budget- och elevprognoser för de närmaste åren. Nästa år har Lappo skola fyra elever, sedan kan elevantalet stiga till åtta inom de fyra följande åren.

–Men det är en prognos. Vi vet inte hur verkligheten ser ut, sade Fagerlund.

Stark ekonomi

Kostnaderna per elev på Lappo skola beräknas bli 28.540 euro nästa år, jämfört med 19.059 euro per elev på Brändö skola.

Det låga elevantalet är ingen orsak att stänga skolan, tyckte Jan-Tore Thörnroos.

–Vi var fem-sex elever när jag gick i Lappo skola också.

Men Brändös ekonomi är stark jämfört med många andra åländska kommuner, och sett ur det perspektivet

är skolan är ingen stor ekonomisk belastning. Så varför börjar man tala om att lägga ner skolan just nu, undrade han.

När både läraren och kokerskan är på väg att gå i pension kan det vara läge att se över verksamheten, svarade kommunstyrelsens ordförande Margaret Lundberg.

Märkligt

Tiina Eriksson tyckte att det är märkligt om kommunen överväger att dra in tjänster samtidigt som man jobbar för inflyttning och för att landskapet skall utlokalisera tjänster till skärgården.

Och hur stora blir besparingarna egentligen om det skall ordnas elevtransporter med följeslagare från Lappo till Brändö fem dagar i veckan?

–Vi skall inte haka upp oss på ekonomin. Det finns många pedagogiska fördelar med att få barn till större skolor, sade fullmäktigeordföranden Mathias Eriksson.

Är han jävigt eftersom han också är föreståndare för

Kumlinge skola, undrade Salme Sjöblom.

–I dag är jag här som kommunstyrelsens ordförande, inte som föreståndare. Det hoppas jag att ni kan acceptera, svarade Eriksson.

Se möjligheterna

Flera deltagare talade om att se möjligheterna i stället för hindren – att Lappo skola kunde utveckla samarbetet med Brändö skola, kanske så att skolklasser från Brändö kunde komma till Lappo då och då.

–Om vi lägger ner skolan är det mycket annat som går. Då kan vi glömma inflyttningen, sade Jan-Tore Thörnroos.

Vilka intryck har ni i den politiska ledningen tagit, frågade läraren Anders Hillén innan mötet avslutades.

–Vi har fått väldigt mycket intryck på mycket av väldigt många, svarade Margaret Lundberg.

Debattör och tjänsteman. Undersök hur eleverna som gått i Lappo skola klarat sig i livet, föreslog Jan-Tore Thörnroos. Brändös skoldirektör Marjut Fagerlund presenterade elevprognosen för de närmaste åren.

Engagerade. Brändöbördiga lagtingsledamoten Camilla Gunell och kommundirektören John Wrede.

Text och foto:

Frågan som splittrar regeringen?

Centern vill ha ny golfbana i Kastelholm

Golfrubban fortsätter. Igår lade centern fram ett nytt förslag på placering av golfbanan.

–Bygg en ny golfbana med 18 hål på landskapets mark i Stornäset i Kastelholm, säger centerns lagtingsgrupp.

På frågan om diskussionen förts med regeringspartnern liberalerna svarar Gun Carlson:

–Centern är ett eget parti.

Efter Godby/Ämnäs och Grelsbysby är Stornäset i Kastelholm, ett stenkast från den befintliga golfbanan, det senaste förslaget i golffarusellen.

–Centern är för golf, betonar centerns partiordförande **Veronica Thörnroos** när hon inleder pressinfot på fredag eftermiddag. Vi sticker inte under stol med att golffrågan varit problematisk för centern.

Men på fredagsmorgonen lyckades man inom lagtingsgruppen enas om ett förslag där landskapets marker i Stornäset i Kastelholm skulle bli Ålands nya golfbana. Man betonar att hela lagtingsgruppen står enig bakom beslutet och alla är närvarande vid pressinfot utom **Roger Nordlund** som befinner sig på resa..

– Det här alternativet känns ännu bättre än det tidigare, säger **Torbjörn Eliasson**, som presenterar förslaget.

Fördelar enligt centern

Utan att gå in på om det är bra eller dåligt med golf kan man sammanfatta fördelarna med Kastelholm enligt centern:

■ landskapet äger redan marken.

■ marken är minst lika lämplig för högklassig golfbana som Godby/Ämnäs.

Nytt initiativ. Centern föreslår att en ny golfbana ska uppföras på landskapets mark i Stornäset i Kastelholm. –Media framställer centern som golffientliga. Vi vill visa att det inte är så, säger Gun Carlson (c). Arkivfoto: JONAS EDSVIK

■ naturen med havskontakt är en viktig förutsättning för att locka golfturister.

■ klubbhus och andra byggnader finns redan.

■ kungsgården kan utvecklas av privata entreprenörer för både logi och rekreation.

■ konjunkturen är lämplig för att bygga.

Officiellt har man inte fört diskussioner med näringslivet.

–Men vi har pratat med personer och intresse finns, säger Eliasson.

–Markbytet var tröskelfrågan för centern tidigare, men nu är situationen annorlunda när landskapet äger marken, säger **Henry Lindström**.

På frågan om diskussionen

förts med centerns regeringspartner liberalerna svarar **Gun Carlson**:

–Centern är ett eget parti. Media framställer centern som golffientliga. Vi vill visa att det inte är så.

Inga andra partier är informerade i frågan och man väljer att gå ut med förslaget via media.

– Vi har ingen önskan att stäl-

la till med bråk, säger Veronica Thörnroos. Detta är ett förslag som vuxit fram ur diskussionerna inom gruppen. Vi beslöt detta i morse och lägger fram bollen nu.

– Det är viktigt att få en ny golfbana och ska man vara trovärdig ska man lägga fram ett bra alternativ. Ålands Golfklubb har tidigare anhängit om att få undersöka Stornäset i Kastelholm, säger Eliasson.

Spin-off

Blir avståndet ett problem? Godby/Ämnäs har framhållits för det ligger centralt.

–Avståndet har aldrig varit ett problem, säger Eliasson. Det handlar om några kilometer.

Centerns lagtingsgrupp ser många kringeffekter med golfbanan. Godby centrum kan utvecklas med hotell, spa, bostäder, restauranger och butiker. I satsningen ingår också att alla golfbanor på Åland ska uppraderas för att göra hela Åland till ett attraktivt golfmål.

Inga kommentarer

Liberalernas **Mats Perämaa**, finansminister i landskapsregeringen, förhandlar för tillfället om möjligheterna att trots allt få till stånd en golfbana i Ämnäs. Han vill dock inte kommentera centerns utspel.

–Jag har bara informerats om förslaget och har inga kommentarer.

Ser du centerns utspel som början till en spricka inom landskapsregeringen?

–Nej, det gör jag inte.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Två vaccinationsdoser krävs för att skydda djuren mot blåtunga. I vår kan de blir aktuellt på Åland. Sprutan på bilden användes för att ge lugnande till en häst. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Vaccinering mot blåtunga

Enligt preliminära planer så påbörjas en vaccineringskampanj mot djursjukdomen blåtunga på Åland så fort vintern är över.

Berörda myndigheter möttes i onsdags på jord- och skogsbruksministeriet i Helsingfors för att diskutera hur Finland ska hantera spridningen av blåtunga.

Blåtunga sprids av insekten svidknott och drabbar idisslare. På mötet bestämde man att ta fram en konkret handlingsplan för hur vaccineringen av tamboskap som får, kor och getter ska genomföras.

Snart tillåtet

Landskapsveterinär **Mikael Karring** deltog i mötet för Ålands del. Han berättar att enligt de preliminära planerna ska vaccinationskampanjen inledas på Åland i vår, som fort det blir lite varmare ute. Svidknotten är aktiva i temperaturer över 10-12 grader celsius.

Vaccinering mot blåtunga i förebyggande syfte är ännu inte tillåtet inom EU, men enligt Karring så är en lagändring på kommande.

–Det pratas mycket om förebyggande arbete nu, eftersom det är så stor risk att sjukdomen sprider sig till nya områden i norr, säger han.

Smitta i Sverige

Blåtunga har under hösten konstaterats på tamboskap i Sverige. Senast i onsdags konstaterades att sjukdomen spritt sig även till Jönköpings län.

Eftersom sjukdomen finns i vår närregion vill man utreda om smittan redan kan finnas bland vilda djur på Åland. Som Nya Åland tidigare berättat har därför provtagningsmaterial skickats ut till de åländska jaktlagen.

–De var nöjda med att vi kommit i gång med kartläggningen, säger Mikael Karring.

I nästa informationsblad från landskapets jordbruksbyrå finns ytterligare information om blåtunga. Bladet skickas ut nästa vecka.

–Vi kan preliminärt räkna med att få första fallen av blåtunga på Åland efter årsskiftet. Men det beror på temperaturen i vintern, säger Mikael Karring.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Många orsaker till nej till "miljonbesparing"

–Vid en helhetsbedömning finns det absolut ingen anledning att riva upp tekniska nämndens beslut. Det är inte så enkelt att vi plötsligt kan spara en miljon euro.

Det säger stadsstyrelsens **Folke Sjölund (lib)**, en av de fyra ledamöterna som röstade nej till ny behandling gällande **Miramargaraget**.

Som Nya Åland berättade i går tar inte stadsstyrelsen över ärendet Miramargaraget, alltså den underjordiska parkering som ska byggas mellan Alandica och stadsbiblioteket, från tekniska nämnden.

Frågan aktualiserades av **Erik Sundblom** från Ålands bygg som kontaktade både media och stadsstyrelsens ordförande **Johan Ehn (fs)**. Sundblom var kritiskt till nämndens beslut om hur garaget ska byggas.

För sent

Ålands bygg var en av dem som lämnat in anbud på garaget, men Sundblom hade även lämnat in ett förslag på alternativ lösning.

Han hävdar att genom att bygga enligt det nya förslaget kunde staden spara 740.000 euro och landskapet 300.000 euro,

jämfört med det nu budgeterade och godkända planerna.

En majoritet i stadsstyrelsen, de liberala och socialdemokratiske ledamöterna, ansåg dock att man skulle hålla fast vid tidigare beslut. Det ansågs, bland annat, vara alldeles för sent att riva upp alla tidigare beslut och börja om från början igen.

Ritningar och budget för garaget är tidigare godkända av stadsfullmäktige.

Skeptiskt

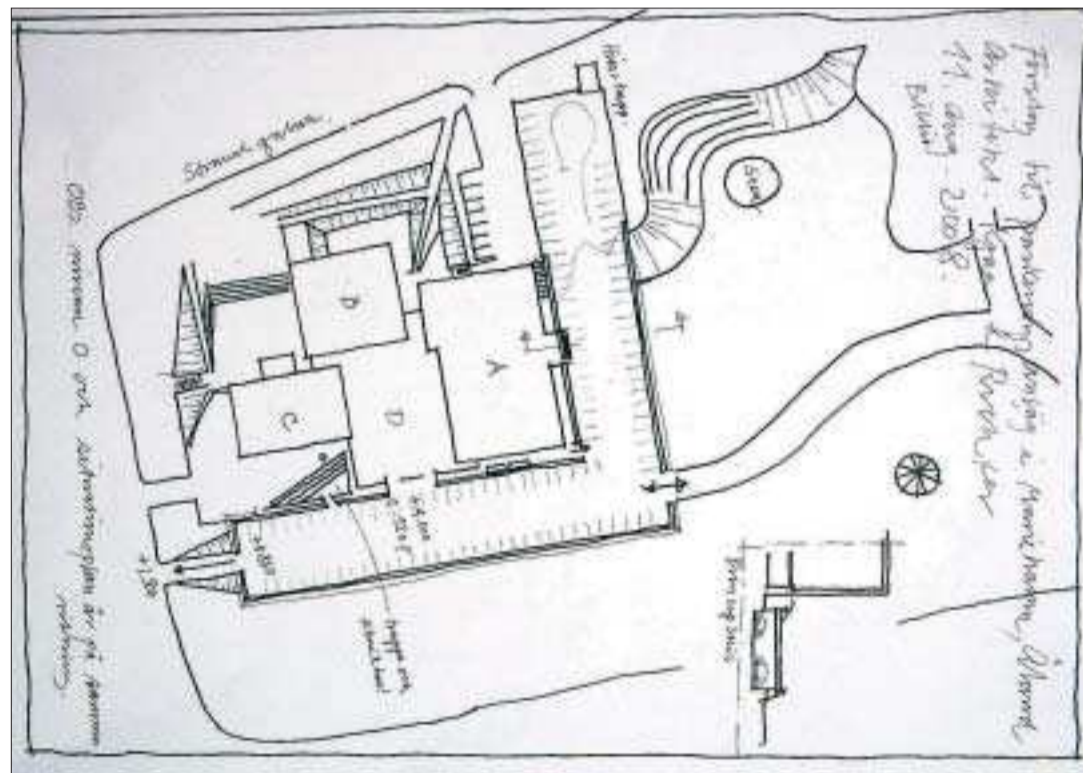
Karl-Johan Fogelström (s) konstaterar att det inte går "att dra i bromsen nu", när Alandica snart står klart, och att det var svårt att dra några slutsatser om inbesparingar utifrån de ritningar och material som presenterades för styrelsen.

–Men behovet är så stort av p-platser i stan, så jag anser "bygg-Eriks" förslag kunde vara ett komplement, säger han.

Ej spara

Folke Sjölund (lib) förklarar att det finns många aspekter som spelar in, att ett övertagande av Miramarärendet inte skulle vara lika med en inbesparing på en miljon skattemedel. Att börja om från början skulle kosta stan både tid och pengar.

–Och beslutet i tekniska

Nya ritningen. Sånär skissar Ålands bygg och Erik Sundblom ett alternativ till parkering vid Alandica. "Skissen såg att vara ihopslängd på 15 minuter. Jag är ytterst skeptiskt till en kostnadsberäkning på basen av den", säger Folke Sjölund i stadsstyrelsen. Skiss: ÅLANDS BYGG

nämnden är helt enligt regelboken, säger han.

"Slarvig ritning"

–Skissen Sundblom presenterade var därtill väldigt slarvig, den såg att vara ihopslängd på 15 minuter. Jag är ytterst skeptiskt till en kostnadsberäkning på basen av den, säger Folke Sjölund, samtidigt som han konstaterar att Sundbloms förslag kunde bli billigare rent byggnadstekniskt.

–Men då hade man även tappat möjligheten att enkelt göra en anslutning till den underjordiska parkering under biblioteksplan som också finns i planerna för framtiden, säger Folke Sjölund.

Folke Sjölund är skeptiskt till att det är för att spara skattepengar som kritiken kommit i dagen. Han vill illustrera med utbyggnaden av lotsbroverket, där Ålands

bygg var en av anbudsgivarna.

–De fick inte uppdraget. Deras anbud var på cirka 13 miljoner och det som valdes på 10 miljoner. De överklagade och ärendet gick hela vägen till hfd, säger Folke Sjölund, och påpekar att detta ledde till merkostnader på 400.000 euro för Mariehamns stad.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax

Förttydligande

■ Den husförsäljare som Nya Åland skrev om i gårdagens tidning ska komplettera handlingarna till den pågående rättegången. Han ska lämna in skattedeklarationen för de tre år han, med skattemyndigheternas tillåtelse, har fått uppskov på grund av psykisk lidande efter en artikel i Tidningen Åland. Det är alltså inte fråga om någon skatteutredning.

Nekas köpa värdelös mark

Jordförvärvsfråga i byråkratins ekorrhjul

För lång tid. Kansliminister Roger Eriksson (lib) tycker det är orimligt att en dylik ansökan skall slussas av och an i tiotals år.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

HFD upphäver LR-beslut

Förvärvsrätten till ett drygt 800 kvadratmeter stort jordområde i Jomala, värdelöst som tomtmark, har in absurdam bollats mellan olika instanser.

I nästan tjugo års tid har Jomala konsekvent förordat jordförvärvet och landskapet lika konsekvent gett avslag. Två gånger har frågan behandlats av Högsta förvaltningsdomstolen.

En anhållan om få äga ett 810 kvadratmeter stort område, ett impediment, har upprepade gånger behandlats och fått avslag i landskapsregeringen.

Nu kommer ärendet att tas upp ytterligare en gång.

Högsta förvaltningsdomstolen har nämligen den 28 augusti i år upphävt landskapsregeringens senaste beslut i frågan från hösten 2007 och kräver att ärendet handläggs på nytt.

Inte lagfart

Allting börjar på 1970-talet då sommarälänningarna **Ethel** och **Håkan Carlson** köpte fastigheten Lumparhäll i Öningeby.

Först finns det bara en stig till området. 1977 bygger kommunen en skogsväg som man väljer att dra runt ett besvärligt litet berg i stället för att följa tomtgränsen och spränga.

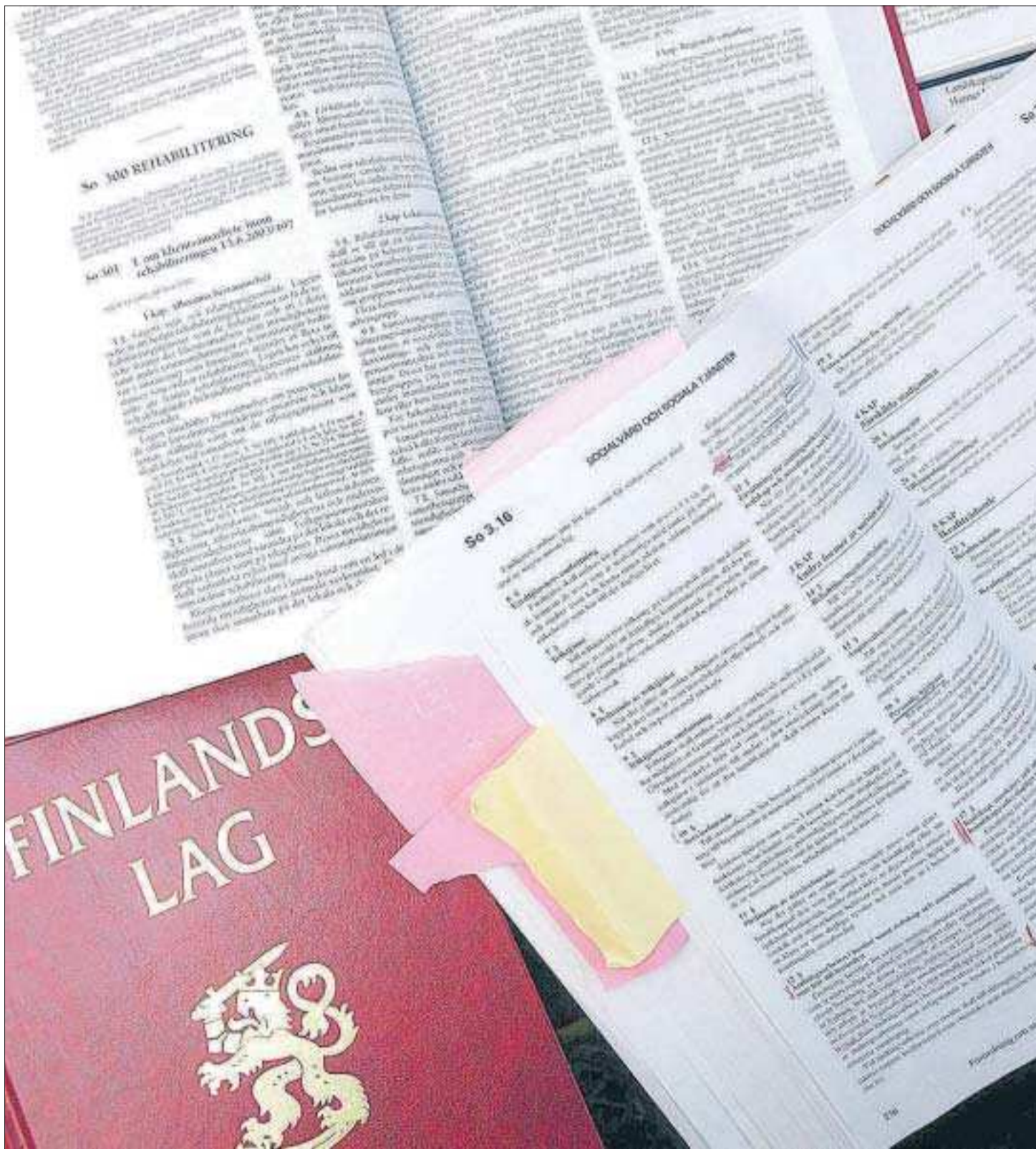
Resultatet blir att det i direkt anknäring till den Carlsonska tomten uppstår en kil på 810 kvadratmeter mot den nya vägen.

Carlsons köper det som tillägsområde 1989 men det styckas inte ut och paret får därför inte någon lagfart.

Inte attraktivt

1989, 1990 och 1994 ansöker makarna Carlson om rätt att få äga och besitta området, kommunen säger ja men landskapsstyrelsen avslår ansökningarna.

1997 ärver dottern **Lolan Salminen** fastigheten och ansöker i sin tur om att få rätt att

Krångligt ibland. Ett litet oanvändbart område på drygt 800 kvadratmeter har funnits på den politiska ledningens föredragningslistor både i Jomala och landskapsregeringen i snart 20 år.

Foto: ERKKI SANTAMALA

besitta området. Lolana Salminen är bosatt i Helsingfors.

Kommunen förordar åter med motiveringen att det handlar om ett impediment som varken är attraktivt eller gränsar till strand och som understiger den normala tomtstorleken på 4000 kvadratmeter.

Landskapsstyrelsen säger nej.

Ny behandling

Lolan Salminen besvarar sig till Högsta förvaltningsdomstolen som 1998 ger henne rätt. Domstolen upphäver landskapsstyrelsens beslut och kräver ny behandling.

Men det förändrar inte saken.

År 2000 avslår landskapsstyrelsen på nytt Salminens anhållan med motiveringen att hon inte är född eller uppvuxen på Åland och inte heller har bott här och att äganderätten

handlar om ett tillägsområde för fritidsändamål och inte för fast bosättning.

Ingenting nytt

I september 2006 är det dags för nästa runda.

Lolan Salminen lämnar in en ny ansökan om att landskapsregeringen omprövar sitt avslag från år 2000.

Jomala förordar ansökan och påpekar dessutom att det saknas ett alternativt användningsändamål för området i fråga.

I oktober säger dock landskapsregeringen nej till en prövning av beslutet med motiveringen att ingenting nytt har framkommit i ärendet.

År 2007 förändras så plötsligt situationen.

Lolan Salminen bör, som alla andra, se till att hennes fastighet får en godkänd avloppsanläggning. Byggnads- och miljöinspektören i Jomala anser att den bästa platsen, på grund av

terrängförhållandena på bostadstomten, skulle vara just det aktuella lilla området mot vägen.

Det har alltså nu framkommit något nytt och Lolana Salminen lämnar följaktligen in en ny ansökan om att få besitta det område som hon ärvt.

Överlåta området

Vad händer? Jo, landskapsregeringen beslutar den 15 oktober att landskapsstyrelsens beslut från år 2000 har vunnit laga kraft och att det inte har framkommit något nytt som motiverar en omprövning.

Dessutom uppmanar landskapsregeringen Lolana Salminen att inom sex månader överlåta det aktuella området till någon som har formell rätt att äga det.

Lolan Salminen bestämmer sig för att än en gång besvara sig och överklaga landskapsreger-

ingens beslut i Högsta förvaltningsdomstolen.

Det beslutet har alltså nu kommit. Domstolen upphäver landskapsregeringens beslut från den 15 oktober 2007 och kräver en ny handläggning av ärendet.

Det betyder med andra ord att det byråkratiska ekorrhjulet fortsätter att snurra.

Kansliminister **Roger Eriksson** (lib) sitter för tillfället fast i landskapets budgetmangling och vill ha tid att sätta sig in i det aktuella ärendet och i förvaltningsdomstolens beslut innan han uttalar sig.

Men på frågan om det är rimligt att en dylik ansökan skall slussas av och an i tiotals år och behandlas minst lika många gånger på både kommunal- och landskapsnivå kommer svaret omedelbart:

–Nej!

TITTE TÖRNROTH-SARKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Jomala ber om nya bussruter

■Jomala vill ha kollektivtrafik till kommunens nya bostadsområden och arbetsplatsområden i Kalmarnäs, Solberget, Möckelö och Sviby. Kommunstyrelsen i Jomala föreslår att landskapsregeringen utreder möjligheterna att utvidga bussnätet.

Landskapsregering bad i våras de åländska kommunerna om hjälp och idéer hur man kan locka fler att ta bussen. Jomala lät kommuninvånarna uttala sig i frågan och väljer på basen av de inkomna svaren alltså nu att föra fram önskemålet om trafik till just de nya områdena.

Men i längden tror Jomalastyrelsen inte på att kollektivtrafiken kan konkurrera med privata bilar, det tar för lång tid att åka buss.

–Det finns därför skäl att reflektera över huruvida de resurser som idag läggs på kollektivtrafiken borde kanaliseras till till exempel nyttjandet av miljöbilar, konstaterar kommunstyrelsen och föreslår att landskapsregeringen stimulerar samäkning och förnyande av fordonsparken. (tt-s)

Strandbodas i Lervik

■Staden ger ut tio platser i Lervik och fem vid Notudden för strandbodas. Enbart personer som är bosatta i Mariehamn får hyra marken.

Ritningar finns uppsatta på de två platserna och kan också fås från hamnkontoret. Där finns också avtalsmodeller och övrig information.

Skriftlig ansökan ska lämnas till Mariehamns stad, Hamnverket, PB5, 22101 Mariehamn, senast den 15 november. Närmare upplysningar fås från hamndirektör **Jan Sundström**. (ak)

De tog examen vid Åbo Akademi

■Sanna Söderlund från Eckerö har avlagt kandidatexamen i humanistiska vetenskaper inom humanistiska fakulteten vid Åbo Akademi.

Johannes Berg från Geta har avlagt diplomingenjörs-examen inom tekniska fakulteten vid Åbo Akademi.

Wennström förtydligar

■Landskapets vattenbiolog **Mikael Wennström** vill förtydliga sitt uttalande i gårdagens tidning från den uppvaktning Saltviksliberalerna gjorde om hur vattentäkterna ska skyddas.

–Det är alltså skillnad mellan att ändra lagstiftning och precisera den i något annat regelverk, just i det här fallet kan det kanske räcka med att klargöra hur lagstiftningen ska tillämpas. Och lagstiftningen är i stort sett tillräcklig som jag ser det, det är just vad gäller bekämpningsmedel som det eventuellt finns ett behov att införa en precisering, säger Wennström.

Nyan rättar

■Socialdemokraterna håller höstmöte den 27 november. I gårdagens tidning stod att mötet hålls i oktober.

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

Vi firar 1-15 år

Maja Clemes, till vänster, fyller 10 år den 19 oktober och lillasyster **Moa Clemes**, till höger, fyller 12 år i dag den 11 oktober. De bor i Boda Hammarland. Systrarna grattas av Adam, Thelma, Isa och Stella.

Alvina Joelsson i Strandinäs fyller 3 år i dag, den 11 oktober. Hon gratuleras av mamma, pappa, Evelyn, Petronella och Oliver.

Sofia Eriksson i Jomala Kalmarnäs fyller 5 år i morgon den 12 oktober. Hon får gratishälsningar från mamma, pappa, Tobias och Isak.

Döda

SALLY ANDERSSON

Den 6 oktober avled **Sally Linnea Andersson**, född **Nyman**, i Mariehamn. Hon var född den 15 mars 1914 i Lovisa.

Sally Andersson var det fjärde barnet i en syskonskara om sex. Hon var med om många dramatiska händelser under sitt 94-åriga liv. Äldsta dottern föddes samtidigt som andra världskriget bröt ut.

Sally Andersson hade mycket att berätta om den här tiden. Om hur familjen fick springa undan jaktplan och om många timmar i ett mörkt och kallt skyddsrum. Även det andra barnet föddes under kriget.

Familjen flyttade till Åland i slutet av 1940-talet och utökades med två tvillingflickor. Sally Andersson tog hand om

hem och barn medan maken **Hemming** arbetade. I trädgården i Jomala Kalmarna trivdes hon bland prunkande rabatter och äppelträd. Barn och barnbarn bjöds ofta in på nybakta bullar och vinbärssaft. Här stod dörren alltid öppen.

På ålderns höst flyttade Sally Andersson till Apoteksgården i Mariehamn. Hon hade då blivit änka. Allt som oftast satt hon vid köksbordet och tittade ut på Torggatan, hon trivdes med fart och rörelse. Om någon klagade över högt ljud från konserterna på Torget sade hon att "äsch, det är väl kul när det händer saker!"

Ofta åkte hon Åland runt för att spela kort hos någon av sina väninnor.

Hon var konstnärligt begåvad. Hon kunde göra vad som helst av nästan ingenting. Små lerskulpturer, vackra tavlor

Bra med bubbel i vattnet

Fråga: Bubbelvatten eller vanligt - ska man köpa bubbelmaskin?

Svar: Att dricka vatten är livsnödvändigt och det sägs att - två till tre liter per dag skall det vara. Om det skall vara med eller utan bubblor, med eller utan smak är var och ens ensak. Jag försökte hitta något på nätet som skulle säga att det är ohälsosamt med bubblorna, men fann inget.

Kolsyrepatroner, lyx?

Sifonens glansdagar var på 70-talet. Minns ni den? Med kolsyrepatronerna, som blev iskalla efter att man laddat maskinen. Smaken var naturell eller med citron. Den användes som en lyxig grej när det skulle vara mineralvatten till maten eller som bubblor i drinkarna. Vår var grön. Den användes flitigt - till en början - sen stod den bara där och var grön, och fin.

Sifonerna finns ännu idag. De rymmer 1 liter vatten vilket man laddar med kolsyra ur en engångspatron. Patronerna är gjorda av återvinningsbart stål. Drycken kyls ner genast då man laddat den med kolsyra. Kostar cirka 30 - 40 euro.

Man kan också låta montera in en kolsyrepatron i kökskåpet under diskbänken så att man direkt ur en

Läskappar

Sen kom Soda streamern - apparaten som man gjorde läsk med hemma. Grannen hade en sån - vi fick aldrig någon sådan. Jaha - sa mor då jag också ville ha.

I dag finns det ett brett utbud. Priserna varierar. Soda Streamern finns fortfarande kvar i olika modeller och man kan kolla på nätet hurudan man vill ha. Modell "design" och "jet" får nio stjärnor av tio. Priset 795 kronor.

Man kan också låta montera in en kolsyrepatron i kökskåpet under diskbänken så att man direkt ur en

Brudar i bubblor på examensfest. Studentskorna Ida Åkerberg, Anna Svenström, Suzette Marchini och Deborah Grunér gillar skumdiscot på den här bilden från 2006.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

kran kan få kolsyrat vatten att dricka parallellt med det vanliga kranvattnet. Priset ligger runt 5.000 kronor, vad de kostar här - vet jag inte.

Varför en maskin?

För människor som vill ha mineralvatten tycker jag att det är befogat att ha en sådan maskin hemma. Man slipper släpa hem tunga flaskor för att sedan panta dem. Det finns alltid mineralvatten hemma. Maskinerna är snygga, roliga och trendiga. Om det i längden blir billigare vet jag inte, patronerna kostar säkert en del. Det är viktigt att lära barn att det är en grej man gott kan leva utan men som man kan ha, om man har råd. Våra små dricker gärna "Bischu" (vichy) på fest eller efter bastun,

men det går lika bra med vatten.

Jag hittade hållbara och bra argument för varför man skall dricka vatten, förutom att bara överleva. Om man sedan dricker med eller utan - just bubblorna, tycker jag att man bestämmer själv.

Man skall dricka vatten för att:

- Öka koncentrationen.
- Öka prestationen.
- Få hjärnan i topptrim.
- Slippa huvudvärk.
- Undvika trötthet.
- Undvika förkylning.
- Förebygga njursten.
- Gå ner i vikt.
- Få snyggare muskler.
- Huden blir snyggare.

Så nu är det bara att börja hinka - vatten.

Tina

Kom ihåg

Demensföreningen på Åland:

Simning/vattengymnastik för personer med demens och deras anhöriga, söndagen den 19.10 kl. 17.00 - 19.00 i Folkhälsans Allaktivitetshus. Ledare fysioterapeut Gun-Lis Andersson. Aktivitet i bassängen är cirka 45 minuter. Det finns plats för nya deltagare. Frågor och nyanmälan riktas till demensråd-

givarer Regina Österlund, Skarpansvägen 30 i Mariehamn, tfn 527 369, GSM 0457-548 3818 eller e-post: regina.osterlund@handicampen.ax Välkommen!

Föreningen Ålandsfåret:

Kurs i oljefärgning av fårskinn 1.11-3.11 med Sofie Kleppe, för mera information och anmälningar hör av dig till Maija Häggblom senast den 14.10. telefon 040 742 8967 eller e-post info@alandsfaaret.ax

Mariehamns pensionärsförening: Boulesektionen börjar spela boule i Baltichallen med start den 13.10 mellan klockan 13 och 15.

Mariehamns pensionärsförening: Födelsedagsfest i Margaretagården onsdag 15.10 kl 14.00. "Jag hade en gång en dröm..." tankar - sänger - dikter och bilder med Moderatökören och Kaj-Gustav Sandholm. Hjärtligen välkomna!

Norra Ålands pensionärer:

Lunchträff i Godby hotell och restaurang onsdag 22.10 kl 13.00. Tomas Lyyski från Viking Line och Sundqvists buss informerar om måndagsresor. Sång och dans till tonerna av Kalle och Christer på dragspel, Karl-Olof Westerlund på bas, Ulf Andersson på gitarr och Lasso Haglund på trummor. Obs! Lotteri. Anmälningar senast fredag 17.10 direkt till Godby hotell och restaurang på telefon 41 170. Välkomna nya som gamla medlemmar, eller gästande seniorer!

Rädda Barnen: Höstmöte tisdag 21.10 kl 19.00 i Öppna Förskolans nya lokal på Västra Esplanadgatan 8, Mariehamn. Kl 19.30 berättar Max Holm från Rädda Barnen Finland om barns rätt till en trygg skola i Nepal.

Röda Korsgården: Blodtrycksmätning för pensionärer tisdag 14 oktober kl 10-12.

Sund Kultur: Vi arrangerar den traditionella Lilla Julmarknaden på Jan Karlsgården lördag 29.11 kl. 10-15. Alla som vill delta kan kontakta Marc Blumenthal tel. 040504 7910 eller marc.b@luukku.com

Vårt Hjärta/Tittutverksamheten: Föräldrabarngruppen för barn 0 - 3 år med något funktionshinder träffas måndag 13.10, kl 11-13, i St. Martensgården i Mariehamn, som tidigare jämna veckor, måndagar. Välkommen även utan föranmälan!

Ålands fåravelsförening: Välkomna på höstmöte tisdag 14.10 kl 18.30 på Naturbruksskolan. Stadgeenliga förhandlingar samt kaffe med dopp. Därefter har vi bjudit hit Kaj Sjunneson från Sveriges Lammproducenter. Kaj och hans hustru Ann driver en större fårgård med värmlammsproduktion. Kaj besitter stor kunskap i lammproduktion så ta tillfället i akt och kom och lyssna och diskutera med honom!

Ålands ömsesidigas pensionärer: Kom med och ät lunch på Indigo onsdag 15.10 kl 12.00.

DÖDA

Vår älskade

Gretel Marianne
Williamson* 27.8.1924
† 7.10.2008

Vårt liv är en fläkt,
en saga, en dröm
en droppe som faller
i tidernas ström.
Den skimrar i regnbågens
färg en minut
Men brister och faller
och drömmen är slut

Christina och Karl
Birgitta

Sov gott gammal

Yuna, Alexis och Leo

Slut Dina ögon.
Sov, glöm livets isande vindar,
dröm att Ditt liv var
en sommardag
med sol över grönskande ångar

Petra och Torbjörn
Peggy och Pelle
Robin
Pamela
Richard
Sofie och Fredrik
Marcus

Jordfästningen äger rum i Hammarlands kyrka lördag 18.10 kl. 13.00. Därefter minnesstund i Catharinagården vartill alla vänligen inbjudes.

DÖDA

Vår kära

Sally Linnea
Andersson* 15.3.1914 i Lovisa
† 6.10.2008 i Mariehamn

Så var Du en länk
till en värld som var,
en epok sedan länge förliden.
Med hjärtat varmt och
med hjärnan klar
levde Du helt i tiden.

Och finge vi be om en gåva ännu,
det vore att åldras så vackert som Du
och möta vårt öde så värdigt som Du
när livet en gång levts fjärdigt.

Britta
Åke och Kajsa
Anne och Håkan

Jordfästningen äger rum lördag 18.10.2008 kl. 11.00 i Jomala kyrka. Minnesstund i Jomala församlingshem vartill alla vänligen inbjudes.

Likt ett fallande höstlöv
släppte Du taget
Din stol vid köksbordet
gapar tom.
Men minnena lever kvar.
Vi saknar Dig.

Linn, Christian
och MikaelaCaroline, Christian
och EliseAnnika, Jennika
och Ted

Raili Hake kan konsten att dö

Sista gången är alltid en sensation

Sista gången du är med om en sak – som att se de färgsprakande höstlöv eller äta fisksoppa – det är en lika stark upplevelse som första gången gången du är med om det.

–Därför är det så viktigt att allt som händer är av god kvalitet i livets slutskede. Det ska vara vackert och hemtrevligt kring den döende.

Raili Hake är verksamhetsledare för föreningen Vård i livet, som driver Ålands tills vidare enda hospice, på Solkulla i Brändö, en lägenhet för den döende och anhöriga.

–Målet är att alla ska få leva livet fullt så länge de lever och att varje människa får uppleva detta. Om det inte finns tillgång till hospice så kan resurserna skapas på annat håll. Patienten och de anhöriga ska stå i centrum. De är mitten av cirkeln. Runt omkring kretsar vårdare och läkare som sköter sin del. Här finns ingen pyramidform, ingen hierarki.

Tala ut

Raili Hake som också är utbildad eurytmist har aktivt engagerat sig själv och andra för hospice och rätten till att dö så bra som möjligt.

Döden ställer allt på sin spets.

–Man kan behöva tala ut med gamla mamma eller pappa. Man ska inte alltid vara så rädd för det. De kan också behöva tala klarspråk om de nära och kära innan de går bort. Om man kan säga ”jag har alltid haft en känsla av att du älskat min syster mer än mig” och få en förvånad reaktion tillbaka och försäkningar om att så var det, och är det, verkligen inte. Då blir det antagligen lättare att samsas

Fakta/Palliativ vård

■ Palliativ vård (av latinets pallium, ”mantel” och palliatus, ”bemantlad”). Manteln symboliserar omsorgen om den döende människan) är ett begrepp som syftar på lindrande vård i livets slutskede och utgår från den moderna hospicerörelsen.

■ Palliativ vård är lindrande vård för att förbättra livskvaliteten för den döende och de anhöriga.

■ Grundinställningen är att döden varken påskyndas eller skjuts på. Döden betraktas som en normal livsprocess.

■ I vården ges smärt- och symptomlindring, psykologiskt stöd, samt socialt stöd och samtalsstöd kring frågor om ensamhet, skuld och död.

Källor: Wikipedia och Hufvudstadsbladet, 8 oktober 08

om den där fina vasen sedan, när boet väl ska göras upp.

Det är mycket vanligt med syskonfejder i samband med föräldrarnas bortgång. Det har Raili Hake också sett.

–Det kan vara ett sista rop efter kärlek eller bekräftelse att få äga ett visst föremål. Det bästa är ju om man kan reda upp känslorna före dödsfallet.

Välja psalmer

Att låta den som går bort i stor utsträckning vara med att utforma begravningen är viktigt, påpekar hon.

–När man sjunger psalmen som gamla mamma valde kan man tydligt känna att hon är med. Man kan prata om att den och den kakan brukade hon ju alltid baka till högtidliga tillfällen och de där blommarna var

För en bra död för alla. När man vet att döden närmar sig blir sista gången man upplever saker och ting lika stark som första gången. Raili Hake arbetar för en jämlik och så bra död som möjligt för alla. Här är hon vid hospiceset, dödens väntrum, i Brändö.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

hennes favoriter. Hon blir närvarande på annat sätt om man vet att hon har deltagit i beslutet.

Tänker fel

Att få bo kvar hemma eller på institutioner nära hemmet när döden närmar sig är ofta det bästa.

–Men jag har märkt att många inom vården tänker fel. De säger att när sjukdomar tillstötter, exempelvis lunginflammation, körs patienterna till sjukhus. Men sjukdomar tillstötter nästan alltid. Det hör till. Många dör i just lunginflammation. Det kan vara helt fel att flytta dem just då.

Det är kring sådana frågor Raili Hake anser att det behövs mer fortbildning inom vården. Själva ska hon småningom på

kurs i Sverige där det handlar om hur barn på olika sätt visar och hanterar sorg.

Brändökistor

Att sköta om allt som innefattas i en begravning långt ut i skär-

gården har sina sidor.

–Ibland är det som att kistan blir huvudpersonen, då den ska transporteras långa vägar ut till den döde.

Därför planeras nu ett projekt med egna kistor som till-

verkas på Brändö, snickaren **Micko Snellman** är vidtalad. Dessa kistor ska dessutom vara ekologiska.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Fakta/Hospicet på Brändö

Foto: ERKKI SANTAMALA

■ I dag den 11 oktober firas den internationella hospicedagen.

■ Den 7 oktober 2005 invigdes hospice på servicehemmet Solkulla på Brändö. Hittills har ett tiotal döende använts sig av lägenheten.

■ Hospiceset har blivit en trygghet för anhöriga till patienter som vårdas hemma och som vet att när de inte orkar finns resurser nära.

■ Hospicet har också fungerat som tillfällig bostad för anhöriga och som ett rum för visning och kistläggning och att hålla minnesstund i.

■ Hittills har det inte använts av döende från andra kommuner, men möjligheten till det utreds som bäst.

■ Föreningen ”Vård i livet” har runt 150 medlemmar. Ordförande är **Soffi Wetterhoff. Raili Hake** är verksamhetsledare på deltid.

■ Föreningen har utredd vården för döende på hela Åland och kommit fram till att både mer personal och mer fortbildning behövs.

■ I föreningens regi hålls också kurser för stödpersoner. (Nya Åland återkommer om dem.)

Kobba Klintars vänner

Bli medlem du också:

Kobba Klintars vänner
ÅAB 660100-1186949

VindEL

med samma rabatt för privata förbrukare som för företag, genom sammanslagning av många ”små” förbrukare.

Intresse anmälan per tel. 19119

Ålands VindEL
Fakturerings Ab
www.elrkg.com

Skaldjursveckor 1–18.10

Kalla förrätter

Ostron fine de Claire 3,-/ styck
Färs hummer med citron, majonnäs och toast halv 23,- / hel 41,-
Rökta räkor med dipp och toast 10,-
Kungskrabba med ananas – mango terrine och kylt tomatconsommé 14,-

Varma förrätter

Hummer Thermidor halv 23,- / hel 41,-
Hummersoppa med halstrad pilgrimsmussla och parmesan 12,-
Halstrade pilgrimsmusslor med jordärtsskokscrème, rökt sidfläsk och portvinsreduktion 14,-
Vitlöksgratinerade havskräftor 3 st 14,- 6 st 25,-
Skaldjursplateau 49,-
Halv hummer, 2 st ostron, kungskrabba, gratinerade havskräftor, blåmusslor och rökta räkor

Vi serverar även vår vanliga à la carte vid sidan av skaldjursmenyn.

Välkomna!

Restaurang NAUTICAL

Hamngatan 2, AX-22 100 Mariehamn Tel +358 18 19 931

Fax +358 18 17 888 www.visitaland.ax/nautical

PORTRÄTTET / Isabel Kvarnfors, ekoveteran

En lycklig människa

Lycka - det är att förstå att prylar inte gör dig lycklig.

Lycka är att ligga i gräset på gården och se upp mot en klarblå himmel.

Lycka är att tycka att livet är underbart precis som det är.

Det tycker ekoodlaren Isabel Kvarnfors.

Namnet är kanske inte bekant för alla ålänningar, men Isabel Kvarnfors är en av våra flitigaste torgförsäljare.

Den karriären inledde hon redan som flicka, när hennes föräldrar som hade handelsträdgård sålde växter vid restaurangen Socus norra gavel, där självstyrelsegården nu står.

Mamman **Ingrid Eriksson** som också drev Ålands blomsterhandel var sömmerska från Helsingfors.

–Det yrket gick i arv till mig. Sömmerskeutbildningen är den enda jag har.

Isabel jobbade på Kortvaruboden innan hon öppnade modebutiken Plagg på Storgatan 1970. Det var början på de gyllene åren för den åländska turistbranschen, när svenska kryssningsresenärer letade efter två saker på torra land - oxfilé och finsk design.

–På somrarna, när jag helst ville vara på gården i Kastelholm, hade vi mest kunder i butiken. Och det var intensivt, det som jag sålde på tre månader räckte till för att hålla affären i gång ett helt år. Men läget var litet avsidet under lågsäsongen så jag ville flytta till Torggatan. Men det var likadant då som nu, hyrorna var ofantligt höga.

Hon stängde butiken och ställde sig på torget.

–Jag hade haft ensamrätt på vissa saker i klädbutiken. Mina leverantörer blev nervösa och undrade ”du skall väl inte sälja våra designade plagg på torget?”

Det skulle hon inte.

–Min man är uppväxt i Skutviken och där hade vi en liten gård och tillgång till mark. Jag hade börjat tänka i andra banor på 70-talet, efter gröna vågen. Jag såg att folk hade så mycket kläder att de inte visste vad de skulle göra med dem. De behövde inte mera kläder!

Hon blev glatt överraskad när hon kom till torget för att sälja alternativodlade grönsaker, som de kallades på den tiden.

–Jag var inte den första. **Ritva Jansson** från Tengsödavik hade stått där ett tag. Hon sålde också obesprutade grönsaker som hon odlade hemma. Och hon var så himla rar och vänlig. Det var aldrig någon konkurrens mellan oss.

–Det var inte bara jag som hade vaknat då. Vi fick avsättning för det som vi kunde producera. Kunderna var glada och jag blev ivrigare och ivrigare.

Nu kände hon att hon hade ett uppdrag

–Jag visste vad gifterna ställde till med och nu ville jag bevisa att det gick att odla på ett annat sätt. En liten klick förstod vad det handlade om, men bland odlarkåren hade vi problem till att börja med. Man sade att vi var flummiga, att vi inte visste vad vi pratade om och att det

inte skulle bära sig. Kort sagt, att det var palleralla.

I efterhand förstod hon kritiken.

–Många bönder som sålde korna för att det var för jobbigt att sköta dem tyckte förstas att konstgödseln var bra - och sedan kom vi och kritiserade dem. Men undan för undan lärde vi oss att samarbeta. Alternativodlarna tog hit föreläsare, visade filmer och ordnade resor till Sverige och Finland. Oftast för de redan invigda, men då och då fick vi någon annan odlare med oss.

Kunder, vänner och kolleger hejade på.

–Man får inte glömma **Erik Lindholm**. Han var min mentor. Han kom till min gård och tyckte att ”nog har du det bedrövligt, Isabel, du har bara fem centimeter mullager här. Hur skall det gå?” Nu gissar jag att mullagret börjar bli tio centimeter tjockt. Och det växer betydligt bättre.

–När det var vägbyggen på gång stod det stora svart sopsäckar med stenmjöl vid väggkanten som vi tog med oss. Ofta sprack de i bilen på vägen hem. Sedan spred vi det på åkrarna, oj vad jobbigt det var. Jag hade litet får, men inte tillräckligt. Arbetet är mycket lättare när man har tillgång till gödsel.

Ibland har det varit svårt att få odlingarna att gå med vinst.

–Som tur var har min man haft ett stadigt jobb. Han har sagt att det är jobbigt när han skall klara

min odling på en lön. Och det stämmer nog.

Intresset för ekologisk odling har gått upp och ner, tycker Isabel. Just nu är det uppåt.

–Trenden kom från USA, som allting annat. Och då handlar det mycket om den egna hälsan, att man själv mår bra när man äter ekologiskt. Men det är bara en del av en hel kedja, tycker jag som naturmänniska.

Just nu är hon mycket engagerad i en kampanj mot genmanipulerad mat på Åland.

–Vi vet på tok för litet om sådant. Jag hörde en intervju med en forskare som var så ivrig att han snubblade på orden när han talade om hur man kan blanda arvsmassorna. Det var så skrämmande att jag måste sätta mig. Det påminner om hormoslyr och andra växtgifter som var saliggörande när de kom ut på marknaden. Sedan kunde man koppla ihop dem med dödsfall bland folk som hade använt dem... och vad händer med barn som äter genmanipulerat?

Hon tänker mycket på barnen.

–Jag kom nyss hem från Stockholm och har sett hur man lever där. Det är spring, spring, spring, och föräldrar som jobbar och jobbar. De gör det för sina barn - som de tidigt på morgonen för

till dagis, där de ofta mår dåligt och får dålig mat.

–Men man kan inte skylla den livsstilen på våra barn. Det var nog vår generation som började. När jag hade klädaffären var det så oändligt mycket som jag ville ha och göra. Jag kan inte begära att mina barn skall vara som jag är nu, för det tar tid. Men kanske kan jag så ett frö hos mina barnbarn.

Vad gör dig glad?

–Det som jag jobbar med. Om det finns riktigt lyckliga människor så är jag en sådan. Mitt liv är helt underbart nu, om jag fick leva om det skulle det gärna få bli exakt likadant.

En perfekt dag....

–Då skiner solen, det är inte för hett utan alldeles lagom. Jag kommer ut på gården och ser hur allting växer.. Djuren väntar på att jag skall mata dem. Sedan går jag ut till landen och tittar till dem. Ibland kan det vara tråkigt, men sedan tänker jag ”gud vad lycklig jag är som inte måste sätta mig i bilen och åka fara till staden”.

När hon var yngre drömde hon om andra saker.

–Ett stort hus, en fin bil, resor.... det ger ingen lycka i slutändan, allt sådant är kortvarigt och flyktigt. Nu har jag beställt en ny spiskupa till köket. Säkert kommer jag att tänka på hur fin den är i en vecka, men sedan är den känslan nog väck.

Hur skall man göra för att bli lika lycklig som du är?

–Minska på din önskelista.
T ä n k
p å

vad som verkligen betyder något för dig. Det är min filosofi. Nog hade det varit fint att få resa jorden runt, men man kan resa i böcker-nas värld i stället.

I en intervju i Nyan 1990 sade du att du ville ha en bil med katalysator. Har du det nu?

–Nej, och det är en liten nackdel när man bor här ute. Det händer mycket i staden som jag vill vara med om, men jag vill inte köra den vägen ensam i en så gammal bil. Nu har jag lärt mig att katalysatorbilar också har sina nackdelar, så nu vill jag helst ha en elbil. Med en sådan skulle jag kunna fara på allt jag vill när jag blir pensionär. Om jag blir pensionär.

Text: PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

”Det som jag sålde på tre månader räckte till för att hålla affären i gång ett helt år.”

Fakta/Isabel Kvarnfors**Namn:** Ingrid Isabel Kvarnfors**Ålder:** Fyllde 65 i september.**Bor:** I Skutviken i Kastelholm och Knappelstensgränd i Mariehamn.**Gör:** Odlar ekogrönsaker**Familj:** Maken Rune, dottern Maria, sonen Mattias och fem barnbarn**Vill:** Påverka.**Hoppas:** Att kommande generationer skall få växa upp och leva i en relativt ren miljö och äta mat som man inte behöver bli sjuk av.**Kan:** Sånt man gör med händerna.

”Jag kan inte begära att mina barn skall vara som jag är nu, för det tar tid.”

”Det var så skrämmande att jag måste sätta mig.”

”Ett stort hus, en fin bil, resor.... det ger ingen lycka.”

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Om språket blir trubbigt blir vår världsbild trubbig. Poesin är bra på att skärpa sinnena, språkförmågan, analysen.

DANIEL SANDSTRÖM I JOURNALISTEN

Arabiadesign genom 135 år

Soppterriner. Terriner med olika dekor: "Ida" från 1922, "Sing-Fo" 1892-1909 och "Pomona" 1893-1909.

Foto: RAUNO TRÄSKELIN/Designmuseet

Arabiaporcelain är temat för en stor utställning som öppnas i Designmuseet i Helsingfors om en vecka, fredagen den 17 oktober. Utställningen som pågår till den 25 januari väntas väcka stort intresse.

Porslinsfabriken Rörstrand i Sverige fick år 1873 av den kejserliga senaten lov att grunda det dotterbolag, som fick namnet Arabia. Arabias porslinsfabrik blev icke enbart finländarnas "hovleverantör" utan har från slutet av 1940-talet vuxit till den största porslinsfabriken i Europa, skriver Designmu-

seet i sin pressinformation kring utställningen.

De första produkterna som tillverkades vid Arabia var kopior av Rörstrands modeller, men snart började Arabias produktion finna ett eget uttryck som blev uppskattat på internationella utställningar. Samarbete med olika konstnärer inleddes i medlet av 1890-talet. Den första konsulten som anställdes vid fabriken var arkitekt **Jac. Ahrenberg** och ett år senare kom även svensken **Thure Öhberg** till Arabia som dekorationsmålare.

Rikt utbud

Arabias produktion omfattade redan i början av 1900-

talet prydnadsföremål, ett flertal serviser och en mängd varierande dekorer. Från och med 1920-talet började hantverksmässigt framställda konstföremål allt klarare särskiljas till en separat produktionsgren. På 1930-talet började man lägga allt större vikt vid formgivning av serieprodukter. **Kurt Ekholm** som fått sin utbildning i Sverige, blev då anställd som konstnärlig ledare vid fabriken.

Efter kriget kom **Kaj Franck** att fortsätta på Ekholms plats, och Francks funktionalistiska tänkande innebar på 1950-talet en

omvälvande förändring för formgivning av bruksföremål. Samtidigt fick Arabias konstavdelning ökad betydelse både i hemlandet och utomlands i och med internationella utställningar, skriver man i pressmaterialet.

Hela historien

På utställningen i Designmuseet visas Arabias populära servis- och dekormodeller genom företagets hela historia. Utställningen ger även information om olika material, tillverknings- och dekorationsmetoder. Arbeten från Arabias konstavdelning är visuellt effektfulla.

Konstnärerna representeras bland andra av **Friedl Holzer-Kjellberg**, **Toini Muona**, **Michael Schilkin**, **Birger Kaipainen**, **Rut Bryk**, **Kyllikki Salmenhaara**, **Raija Tuomi**, **Aune Siimes**, **Liisa Hallamaa**, **Annikki Hovi-saari**, **Sakari Vapaavuori**, **Oiva Toikka**, **Heljä Liukko-Sundström**, **Kati Tuominen** och **Kristiina Riska**. I samband med utställningen ger Designmuseet ut en publikation, rikt illustrerad med en mängd nya praktfulla fotografier.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Kaffeklassiker. Kaffeservis 1936-1973 av Reinhold Richter. Foto: RAUNO TRÄSKELIN/Designmuseet

Servis. Delar ur en servis av Jac. Ahrenberg från 1897-1898. Foto: RAUNO TRÄSKELIN/Designmuseet

Koppar. Koppdesign i urval från femtiotal till sjuttiotal. Foto: RAUNO TRÄSKELIN/Designmuseet

Fotoklubben Obscura har ett

fotoprojekt tillsammans med Jakobstads fotoklubb, fotoklubben Knäppisar Vasa/Korsholm, fotoklubben Focus Närpes och fotoklubben Pictura från Åbo, med temat "stad i ljus". Under året har klubbmedlemmarna fotograferat sin stad i olika ljusförhållanden. Till projektet har hört två resor, en till Åbo i maj och nu senaste helg till Vasa, berättar Obscuras ordförande **Lena Wilson-Laajali**.

I Korsholms kulturhus fick fotoklubbarna en inspirerande föreläsning och bildvisning av den kända svenska naturfotografen **Anders Geidemark**.

På söndag förmiddag åkte alla fotoklubbar på fotoutlykt till Replot och Björkö tillsammans med Anders Geidemark.

Nu återstår det bara att sammansätta fotoutställningen "stad i ljus", som kommer att bli en rullande utställning nästa år bland de deltagande fotoklubbar, konstaterar Lena Wilson-Laajali. □

Kökar får teaterbesök

i november. Åbo Svenska Teater kommer på besök med komedin "De 39 stegen" byggd på **Alfred Hitchcocks** film och **John Buchans** roman med samma namn. För regin står **Ville Sandqvist** och i rollerna ses: **Lasse Fagerström**, **Sussie Marins**, **Jerry Wahlfors** och **Bror Österlund**. Föreställningen som tidigare spelats på ÅST i Åbo har fått god kritik och lockat många teaterbesökare.

Föreställningen ges i Kökars grundskola torsdagen den 20 november kl. 19.00. □

En ny barnskiva med Apan Anders

kommer ut i dagarna. "Huller om Buller med Apan Anders" heter den. Det är fråga om Anders Grönroos fjärde barnskiva.

Skivan – liksom de tidigare – består av glada trallvänliga sånger, vackra visor och riviga rörelsesånger. Sångerna handlar om allt från att lära sig simma till att önska sig en hund och till att inte orka sitta stilla. Om att vara ledsen handlar en sång och om hur roligt det är att spela fotboll handlar en annan sång, skriver Grönroos i ett pressmeddelande.

Texterna är skrivna av författarna **Marita Lindquist**, **Tove Appelgren** och **Peter Sandström**. Några texter har Anders Grönroos även skrivit själv. Han har också skrivit all musik som har arrangerats av **Stefan Lindblom**.

Apan Anders – som jobbat på heltid med musik sedan 1994 – har hittills gjort över 1800 konserter för barn och många hundra konserter för vuxna. □

Poff. Läraren Calle Schütt (infällda bilden) visar Camilla Sirén hur sabreringen skall gå till. Slaget påminner om ett badmintonslag, säger han. Därefter öppnar hon det mousserande vinet med sabeln. Det lyckas på andra försöket.

Vinval och doftövningar på schemat

Ett plus ett skall bli tre.

Det är formeln som skall uppstå då en maträtt kombineras med det ultimata vinet.

Jobbet bakom formeln lär Hotell- och restaurangskolans sommelierutbildning ut.

En och en för eleverna komma fram och ställa sig framför läraren **Ella Grüssner Cromwell-Morgan**. De får en rätt, till exempel koriandermarinerad honungsmelonsallad, som de skall välja rätt vin till.

–Följ er spontana reaktion. Ni har all kunskap som behövs för att välja rätt vin, säger Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Tipsen haglar: land skall möta land, peppar skall inte möta peppar, vitt vin till en rätt med rödvinsås är inte estetiskt tilltalande och sött är inte bra att skåla med eftersom sött minskar mättadskänslan.

Hotell- och restaurangskolans utbildning för som-

melier startades i höst. För tio år sedan ordnades en liknande kurs, men den hade ett annat upplägg. Det är krögaren och vinskribenten Ella Grüssner Cromwell-Morgan som tillsammans med yrkesläraren i vinlära **Calle Schütt** som leder kursen.

Gästerna kan mer

I takt med att vinintresset har växt har restauranggästernas krav och behov ökat.

–Servitörerna skall helst kunna mer om vin än gästerna, och där har många servitörer upplevt en brist i sitt kunnande. Det är delvis av den anledningen som den här linjen startade, säger Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Camilla Sirén har bott i Sverige de senaste fyra åren och bland annat jobbat som servitör på Berns.

–Jag har märkt att gästerna blivit mer medvetna om vin. Det har hänt att gästerna haft mer kunskap om vinet än jag, och det är inte

meningen. Att gå utbildning till sommelier innebär definitivt fler jobbomgångar för mig.

Sabrering

Hela klassen går ut på gårdsplanen. Sabrering, det vill säga när ett mousserande vin öppnas med en sabel, skall övas.

–Man skall slå med ett slag som liknar badmintonslag på flaskans svagaste punkt, instruerar Calle Schütt.

Det låter svårt, och det pratas om att korken kan flyga ända ut på utfarten, men när **Linda Wilenius** provar lyckas hon på första gången.

–Det handlar inte så mycket om kraft som om att träffa rätt punkt, säger Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Linda Wilenius jobbar som ansvarig servitör på en restaurang i Mariefhamn. Hon valde att gå sommelierutbildning för att kunna ge ännu bättre service åt kunderna.

–Gästerna skall få en totalupplevelse med mat och vin i kombination. Den här utbildningen har gett mig massor

med tankar och idéer om hur man kan kombinera.

Doftkunskap

Under utbildningen lär sig de blivande sommeliererna inte bara vinkunskap. De går också igenom kaffe och starksprit som de vanligaste konjak- och whiskysorterna.

–Som sommelier skall man behärska alla drycker som serveras på en krog. Det är en mångfacetterad kunskap, säger Calle Schütt.

På en av de första lektionerna i höstas fick alla dofta på 25 burkar innehållande olika dofter. Då hälften av terminen gått skall testet göras på nytt, därefter en sista gång i slutet av terminen.

–Det svåra är inte att känna doften utan att koppla ihop den med rätt produkt. Som sommelier bygger man upp ett referensbibliotek av dofter, säger Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Öva på lunchen

Varje fredag äter sommelierlinjen en affärlunch. Två av

eleverna får i uppdrag att i samarbete med köket välja vin till förrätt, huvudrätt och efterrätt. Under lunchen diskuteras valet och om det utföll till belåtenhet.

–Det är perfekt att ha den här utbildningen på en skola som också har kock- och servitörslinje. Då får alla öva sig, säger Ella Grüssner Cromwell-Morgan.

Än har inte valen misslyckats.

–Det skulle nästan vara bra om vi någon gång fick uppleva en mindre lyckad kombination, för skillnadens skull, säger Calle Schütt.

Det är meningen att både mat och vin skall utveckla egna smaker och dessutom klicka med varandra. Då har de rätta kombinationerna uppstått.

Det är då ett plus ett blir tre.

Text: KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Övningslunch

På fredagarna äter de blivande sommeliererna en trerätters lunch med vin. Annika Klemets och Diana Jansson stod för menyval och vin den dagen Nyan besökte skolan.

Förrätt. Oxcarpaccio med pinjenötter, ruccola, tomat och parmesan. Vinet: Valpolicella Classico Tommasi 2007. Ella Grüssner Cromwell-Morgans kommentar: En så Italieninspirerad rätt kräver nästan ett vin från Italien.

Huvudrätt. Färserad abborre med ruccola tagliatelle och basilikasås. Vinet: La Vignée Bourgogne Chardonnay 2007. Ella Grüssner Cromwell-Morgans kommentar: Basikasåsen var mycket smakrik, därför skulle en kraftigare chardonnay också ha passat.

Efterrätt. Chokladfondant med halloncouli och vaniljglass. Vinet: Moscato Oro Torres Floralis. Ella Grüssner Cromwell-Morgans kommentar: Ett vin med smak av russin och plommon som passar utmärkt till choklad.

Komplext. Annika Klemets och Erna Zopf provsmakar.

Val. Lena Fogner skall välja vin till en rätt hon just fått höra.

Lärarna. Calle Schütt och Ella Grüssner Cromwell-Morgan tar fram sabeln som det mousserande vinet skall öppnas med.

Brinnande reklam. Många sökte sig i går till Sittkoffs galleria som lockade med ett program på temat eld.

Köpmännen bjöd på eldfest

Genast vid 18-tiden i går kväll, då årets Open by night öppnade, började stadens innersta sakta men säkert fyllas.

Det var gamla och unga, stora och små, tvåbenta och fyrbenta - evenemanget lockar många och det är precis vad köpmännen vill.

Årets Open by night i Sittkoffs lanserades på förhand som en eldfest. För de minsta barnen bjöds det på olika program-punkter som till exempel mys med musik vid lägerelden, teckning och tillverkning av eldvaktare i gips. Här kryllade det av barn då Nya Åland tittade in.

Men i övrigt var temat eld och ljus inte speciellt framträdande i Sittkoffs. I jakten på vad köpmännen hade hittat på visade det sig att ytterst få hade nappat på temat.

Eldfasta grytor. Lena Kolehmainen och Fyndet hade röda grytor som ett av kvällens erbjudanden.

Vi hade väntat oss att hela gallerian skulle glöda på olika, fantasifulla sätt.

Fyndet var ett av undanta-

gen. Stora, röda, franska eldfasta grytor var det första som mötte kunderna vid ingången. Också resten av bordet dominerades av orange och rött.

– Vi har utnyttjat eldtemat, bekräftade Lena Kolehmainen.

Vad betyder Open by night för dig?

– Det betyder folk i rörelse. Vi får en möjlighet att visa upp vårt utbud och så får folk fundera inför julhandeln.

Jättebra evenemang

På Hasses ur & guld tindrade en ställning med många tända ljus.

– Vi har inte mera eldtema än så här, sade Susann Christenbrunn.

Hon tycker att Open by night är ett jättebra evenemang, också för affärerna.

– Vi säljer bra.

Hur bra om du jämför

med julhandeln eller sommaren?

– Det går inte riktigt att jämföra eftersom det beror på vilka erbjudanden vi har. Men bra är det.

Heta produkter

Nykomlingen i gallerian, Tore Sjölund i delikatessaffären Signes, var den som hade satsat mest på både inredning och erbjudanden som kan förknippas med eld. Diskarna var dekorerade med chili, de framlagda produkterna peppriga och heta.

– Det är garanterat eldigt, förklarade Tore.

Vilken betydelse har Open by night för din kommers?

– Jag har faktiskt ingen aning ännu, jag är så ny...

Ja, du har varit här i ett par månader nu - hur trivs du?

– En månad och tio dagar... Det

Eldiga smaker. Tore och Stina Sjölund i Signes delikatessaffär var de av köpmännen som hade satsat mest på temat.

känns riktigt bra, det är jämnt upp hela dagarna.

Varm stämning

Trots att majoriteten av köpmännen själva inte bjöd på någon större eldshow var det inget fel på den varma stämningen i Sittkoffs.

Många var i farten och mycket varor och pengar bytte ägare.

Mest trogen temat var avslutningen, den stora utomhus eldshowen Het planet med bland

andra den internationellt kända artisten Felix Lancelot.

Het planet arrangerades av Save the Planet i samarbete med Paf som ett spektakulärt alternativ till ett traditionellt finalfyrvärkeri.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

Genom en bil. En enda gång fick man sätta ner noten då man körde genom skåpbilen. Här är det Kim Grandell, killen som knep andra plats, som visar upp sin skicklighet på moped.

Foto: ANDREAS DIENERT

Ålands första moppemästerskap någonsin

Sju killar i 15-års åldern deltog i det första åländska mästerskapet i mopedkörning. Evenemanget ordnades på Torget som en av programpunkterna på Open by night.

Sedan i måndags har Janne Smeds från Hälsa och trafik besökt fyra åländska skolor för att lära ut moppevet i årskurs 9.

Det har inkluderat en föreläsning om hur man skall bete sig i trafiken och också praktiska körtävlingar.

Har det varit populärt?

– Jo, det har det. Jag har dessutom kombinerat själva mopedkörningen med allmänt trafikvet så att också flickor som inte är mopedintresserade skulle få ut något. Dessutom har jag berättat både om egna och kompisars försök och misstag. Det är ju nog så att man ställer sig frågan hur man själv egentligen överlevde moppetiden...

Flickor som inte är mopedintresserade, säger du. Finns det inte killar som är ointresserade och flickor som kör moped?

– Visst finns det såna och jag blir ju glad varje gång jag ser en hästsvans sticka ut under hjälmen. Men jag blir inte glad då jag ser någon i kjol eller shorts på en moped, det är definitivt inte bra om man vurpar.

Helt felfritt

De fyra bästa högstadieleverna, det vill säga 16 killar, togs under veckan ut för att få delta i gårdagens ÅM-final. Sju av dem kom. banan på Torget i Marichamn bestod av flera olika moment. Man skulle bland annat visa att man var

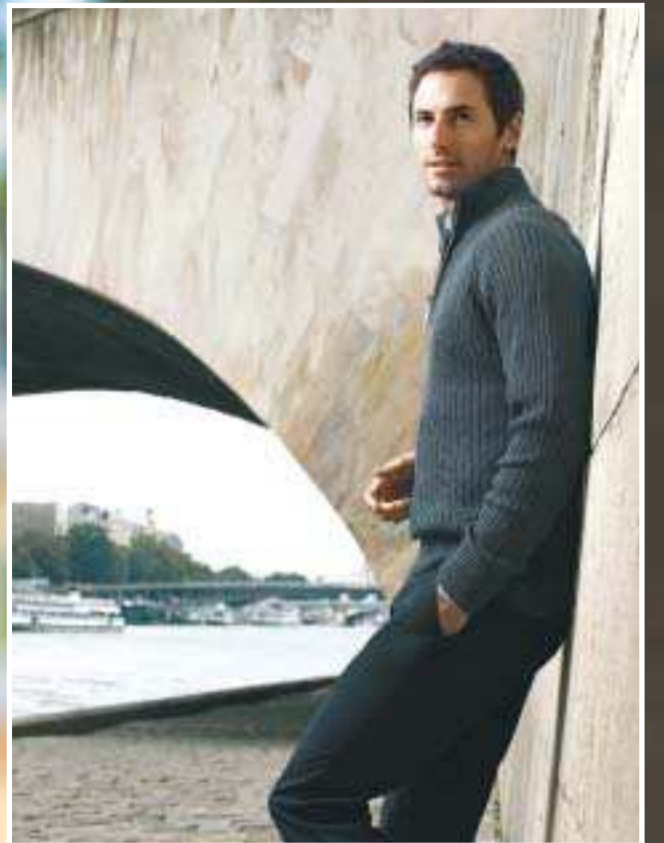
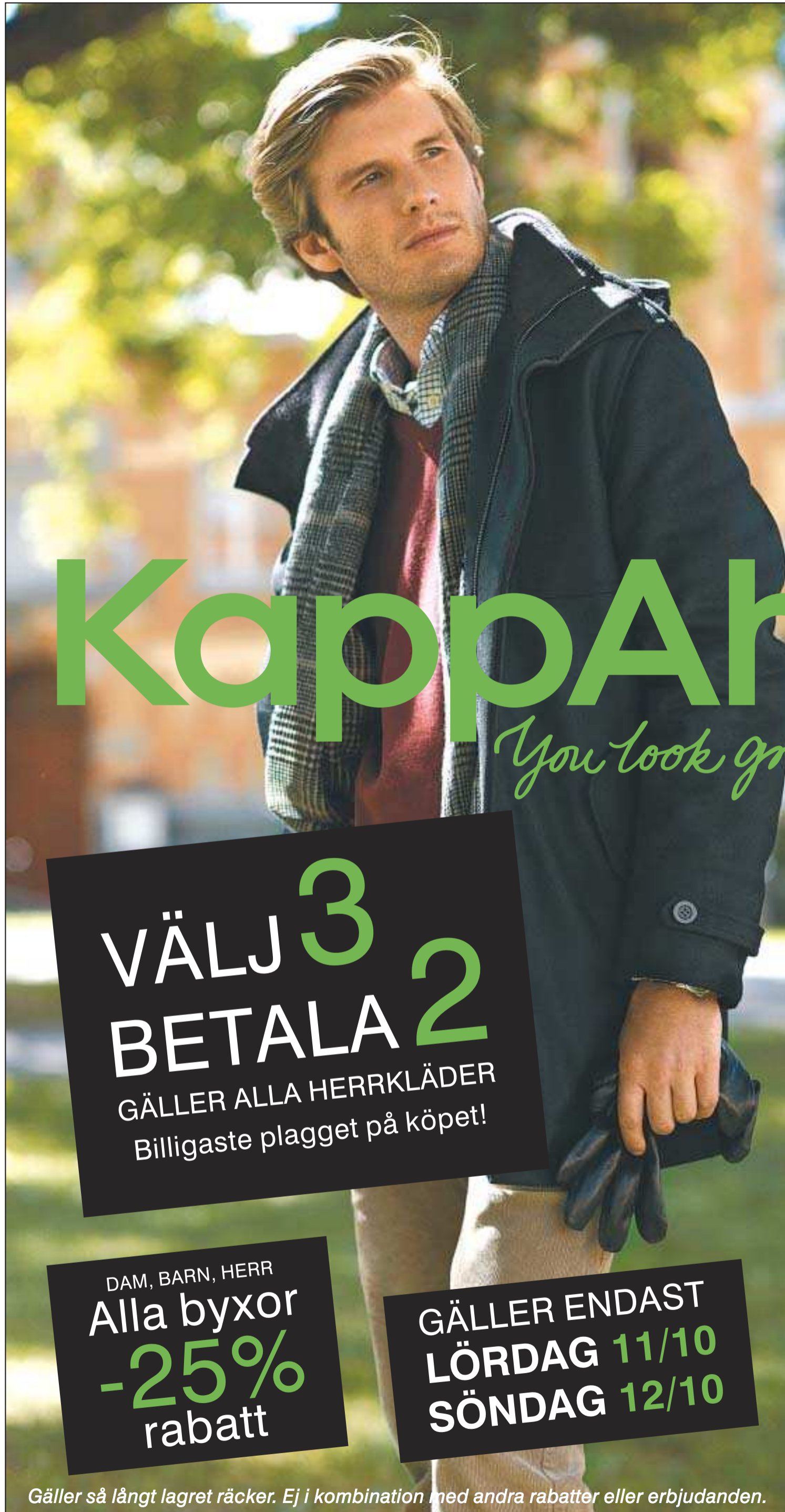
duktig på att balansera på batingar, köra slalom mellan olika hinder eller ta sig genom en skåpbil.

En enda kille, Fredrik Öhlund från Godby, lyckades inte bara köra helt felfritt utan han tog sig också igenom hela banan på den kortaste tiden.

Två mindre men ofarliga vurpor inträffade.

Arrangör var PowerClub i samarbete med bland andra Ålands motorförarens helnykterhetsförening.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

KappAhi®

You look great!

**VÄLJ 3
BETALA 2**
GÄLLER ALLA HERRKLÄDER
Billigaste plagget på köpet!

DAM, BARN, HERR
**Alla byxor
-25%
rabatt**

GÄLLER ENDAST
**LÖRDAG 11/10
SÖNDAG 12/10**

Gäller så långt lagret räcker. Ej i kombination med andra rabatter eller erbjudanden.

VARUHUSET ZEIDELS TORGG. 7 ÖPPET VARD 9-20, LÖRD 9-18, SÖND 10-17

**ÖPPET
7 DAGAR
I VECKAN**

Spaltmeter om Cinderella-såpa

Viking oroas inte av skriverierna

Uppmärksammasad. Tv-serien Färjan som utspelar sig ombord på Viking Lines Cinderella har fått stor uppmärksamhet i media. I svensk kvällspress har fartyget bland annat fått det osmickrande smeknamnet "Otrohetsbåten". Foto: ERKKI SANTAMALA

Två avsnitt av Kanal 5:s realityserie Färjan har nu visats.

Och genomslaget, ja man kan konstatera att det varit stort. Skriverierna har dock inte varit odelat positiva.

545.000 tittare följde det första avsnittet av Kanal 5:s nya realityserie Färjan. Det andra avsnittet som visades i måndags drog ännu fler, hela 665.000 tittare.

I media har den nya serien fått mycket uppmärksamhet. I svensk kvällspress kallas Cinderella för otrohetsbåten, det skrivs om passagerare som vädjar till Kanal 5 om att stoppa serien och i otaliga artiklar lyfter man fram fylleri ombord.

–Måndagens avsnitt fick en del negativ uppmärksamhet, ja. Men det avsnittet är inte representativt för en kryssning med Cinderella och det tror jag att våra passagerare håller med om. Produktionsbolaget och Kanal 5 har valt att särskilt lyfta fram ett

Presschef. Viking Lines svenska presschef Helena Kneck har skött rederiets kontakter med Kanal 5. Hon anser att samarbetet med Kanal 5 fungerat som väntat, i stort sett.

Foto: VIKING LINE

antal väldigt spektakulära och ovanliga händelser – som filmats under en längre tid – i syfte att få upp tittarsiffrorna ännu mer, säger Viking Lines presschef i Sverige Helena Kneck.

Resume.se skrev nyligen att Viking Line har sett projektet med Färjan som en möjlighet att tvätta bort fyllestämpeln. Något som Kneck förnekar.

–Viking Line har aldrig sagt att serien är ett sätt att tvätta bort fyllestämpeln. Vårt syfte med serien har från dag ett varit att visa upp en attraktiv arbetsplats med duktiga medarbetare och att visa hur roligt våra passagerare har ombord på Viking Line.

Kneck säger också att seriens två första avsnitt har gjorts extra dramatiska för att locka tittare. Hon säger att Kanal 5 har läckt ut information till media för att få rubriker och därmed tittare.

–Det ingår som en del i mediaspelet.

Sista ordet

Framöver kommer Färjan att gå in i en fas som Kneck menar att Viking Line själva och passagerarna kommer att känna igen sig i.

–Många roliga sekvenser

med danslektioner, bröllop, skojiga upptåg och personliga framträdanden. De medverkande besättningsmedlemmarna har Viking Lines stöd och gör många fina prestationer.

Kneck berättar att Viking Lines avsikt med serien har varit att visa en annorlunda och modern arbetsplats.

Har samarbetet med Kanal 5 fungerat som ni trodde?

–I stort sett ja. Framförallt har vi haft en kontinuerlig dialog via produktionsbolaget Stockholm-Köpenhamn. Vi har klart markerat och krävt att ingen skall ha filmats utan tillåtelse eller opixlad, och att ingen har behandlats kränkande. Det skall tilläggas att det är Kanal 5 som är ansvarig utgivare och som har det sista ordet om det som visas.

Många bokar resa

Inspelningarna ombord har nu avslutats, men under ti-

den som filmteamet fanns med ombord informerade Viking Line noga om att inspelning pågick.

–I avgångsterminalen hade vi en stor skylt innanför dörren, ombord har man haft info-lappar i hissar, utanför taxifreen och i andra allmänna utrymmen, omnämmande i kryssningsprogrammet som delas ut vid ombordstigning, i tv-monitorerna, högtalarutrop med mera.

Finns det någon risk för att man hamnar i tv trots att man inte vill?

–Enligt vår bedömning finns det ingen sådan risk. Filmteamet har bestått av tre till fyra personer, kameran är en stor tung filmkamera som bärs antingen på axeln eller i en speciell ställning på ryggen och den syns på långt håll.

Kneck berättar tittare har hört av sig till rederiet, främst för att ställa frågor kring filmarbetet. Hon säger också att intresset av

att resa med just Cinderella har varit stort.

–Vad gäller antalet inkomna bokningar de senaste dagarna är det riktigt succé, säger hon

Ingen Tallink-serie

Även Tallink Silja Line har fått ett erbjudande om att vara med i en tv-serie. Enligt Resume.se har TV4 frågat Tallink Silja Line om de skulle vilja med i en serie som skulle konkurrera med Färjan, men rederiet tackade nej.

–Folk har rätt att vara på fartyget utan att bli filmade. Med facit i hand gjorde vi rätt. Viking Line får stå sitt kast, säger Janis Pavuls, pr-chef på Tallink Silja till Resume.se.

Har du missat Färjan? Surfa in på www.kanal5.se. Där kan du följa serien med hjälp av webb-tv.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

OBS Det händer

LÖRDAG 11.10 BIBLIOTEKSVIGNING

■ ■ Vikingåsens matsal/Jomala bibliotek kl 12.00-16.00.

Nyinvigning av renoverade biblioteket. Medverkande: riksdagsledamot Elisabeth Nauclér, maratonlöparen Janne Holmén, skådespelaren Matts Stenlund, biblioteks- och kultur-nämndens vice ordförande Maria Hagman, konstnären Mia Arendtz-Grastvedt. Musikframträdanden av Christoffer Isaksson, på gitarr, Siv Ekström och Roger Syrén på fiol och orgel, samt elever från kommunens skolor som både sjunger och spelar.

BIO

■ ■ Bio Savoy kl 18.00.

Vicky Christina Barcelona. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

■ ■ Bio Savoy kl 20.00.

Mamma Mia. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

BRÖDMARKNAD

■ ■ Mariehamn Pingstkyrkan kl 11.00-15.00.

Socialmissionens Brödmarknad, försäljning, lotteri och servering.

DANS

■ ■ Hammarland Hammarbo kl 20.00.

Bjarne Ekblom.

■ ■ Arkipelag restaurangen kl 22.00.

Moonlight.

FÖREDRAG

■ ■ Ålands museum filmsalen kl 14.00.

Lars G Soldéus, från Sverige berättar om "Fiskköpare och sumpskappare – handeln med levande fisk till Stockholm från medeltid till nutid".

MUSIK

■ ■ Jomala Ulfsby gård kl 18.00.

Thord Andersson, Peter Fyrhed och Mikael Fast från Sverige bjuder på ett program med Björn Afzelius visor.

■ ■ Mariehamn musikinstitutet kl 19.00.

Kyrkslättis manskör, Mariehamns-Kvartetten. Dirigenter Barbro Smeds och Tom Björkman.

■ ■ Mariehamn St Görans kyrka kl 19.00.

Stockholms

allmänna sångkör, Manskören Åländska sångare.

■ ■ Jazzklubben på Restaurang Pommern kl 20.00.

Hasse Sporre Swing Quartet – swing i bästa Benny Goodman-anda utlovas.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00.

Whitetoast.

■ ■ Parks bar kl 22.00.

9-manna soulbandet Mr Soul & his Marshmallows – kända från otaliga spelningar på pub Bastun – firar 26-årsjubileum.

■ ■ Dinos bar kl 22.00.

Made in Thailand.

TEATER

■ ■ Mariehamn Stadshuset

kl 15.00 och 19.00. Fallåker teater från Esbo uppför musikalen Lorden från gränden. Regi Peik Stenberg.

SÖNDAG 12.10 BIO

■ ■ Bio Savoy kl 18.00.

Vicky Christina Barcelona. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

■ ■ Bio Savoy kl 20.00.

Mamma Mia. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

MUSIK

■ ■ Mariehamn St Görans kyrka kl 11.00.

Kyrkslättis manskör deltar i högmässan.

VANDRING

■ ■ Samling kl 10.00 på

Norrågatan 13 för sam-åkning, eller kl 10.15 vid Vikingahallen.

Höstvandring Vikingahallen – Karrböle med Georg Blomqvist som ledare. Vandringen går över Ingbybergen och tar cirka 3 timmar inklusive paus. Tag med matsäck! Om det hållregnar ställs vandringen in.

MÅNDAG 13.10 BIO

■ ■ Bio Savoy kl 18.00.

Vicky Christina Barcelona. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

■ ■ Bio Savoy kl 20.00.

Mamma Mia. Filmen får fem stjärnor av Nyans recensent.

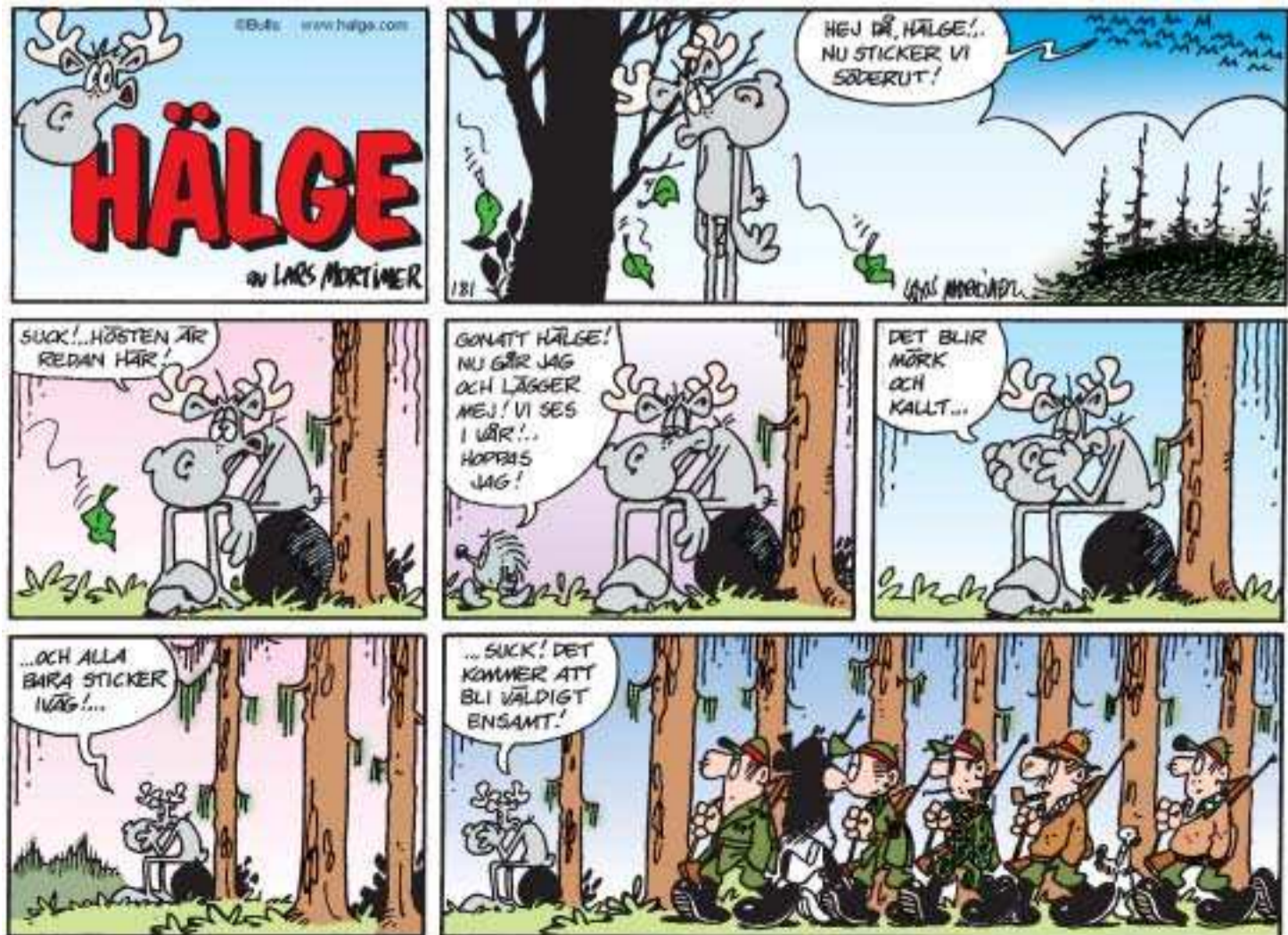
MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

Luja kivitalo PREMIÄRVISNINGAR

HELA 50 VISNINGAR ELLER EVENEMANG RUNT OM I LANDET FRÅN SEPTEMBER TILL OKTOBER!

11.10 husvisning av ett Luja stenhus
kl 14-16 vid Riäkersvägen 2, 22150 Jomala. Huset är under byggnation. På plats är stenhusemästare Visa Konttinen tel. 0457-5604822 samt byggaren, byggnadsfirma Brancatos Bygg. **Välkommen!**

LÄS MER PÅ WWW.LUJAKIVITALO.FI OCH DELTA I TÄVLINGEN!

SUBARU BOXER DIESEL

Nya Subaru Forester med Boxerdiesel - Ålands mest miljövänliga SUV -

Nu lanseras Forester med den kritikerrosade Boxerdieseln. Bränsleförbrukningen är lägst i segmentet, vilket inte bara påverkar miljön utan även fordonsskatten som är direkt kopplade till bilens koldioxidutsläpp. Forester är lika snäll mot miljön som mot ägarens plånbok

fr. 31 400,-

Välkommen på provkörning

Beställer du din Nya Subaru Forester inom oktober månad får Du en spa-weekend för två personer till Nådendals Badhotell (färdbiljetter, pers + bil, hotellrum) värde ca 500,-

ER bilab
Vikingagränd 1 A
22100 Mariehamn
Tfn 14750
GSM 0400 595 732
Öppettider: vardagar 10-17

NORA-HUS

Bygger egnahemshus på Solberget

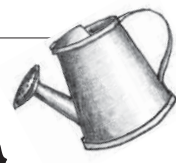
Huset är inflyttningsklart och till salu
Husmodell är Kastelli Aika 171 (www.kastelli.fi)

Visning:
Lördag 16.00-18.00, söndag 11.00-14.00
Solbergsvägen 9

FÖRSÄLJARE: Pekka Kiviniemi 0400 822 749

Titta Törnroth-Sarkkinen
Epost: titta.tornroth@nyan.ax

Med favoriten.

Louise fick uppmaningen att välja ut sin favoritfuchsia. Det blev Barbara.
– Den är lättodlad och jag tycker om knopparnas form och färg.

Checkerboard.

Tom West.

Fuchsiadrottningen Louise

I våras valdes Louise Karlsson till ordförande för föreningen Ålandsfuchsian.

Med en egen samling på 120 olika sorter är hon perfekt på den posten.

Föreningen Ålandsfuchsian sysslar *inte*, namnet till trots, bara med att odla fuchsior. Tvärtom, allt som överhuvudtaget kan relateras till trädgård ryms inom verksamhetsramarna.

Men kärleken till de utsökt vackra fuchsiorerna fanns naturligtvis med i bilden då föreningen fick sitt namn.

På Åland finns många som med själ och hjärta går in för att odla dessa skönheter. Louise Karlsson, Ålandsfuchsians ordförande, är alltså en av dem. Hon har 120 olika sorter och inte alltid bara en av varje...

Bråda tider

– Jag fascineras av mångfal-

den, blommorna kan vara så olika, förklarar Louise.

– Dessutom är de så billiga, du har råd att hela tiden skaffa nya sticklingar och du har till och med råd att slänga hela plantan på hösten om du har problem med vinterförvaringen.

Nu skall ingen tro att just Louise behandlar sina fuchsior som slit- och slängvaror. Nej, de är föremål för stor omsorg, mycket pyssel och en massa arbete. Speciellt just nu är det bråda tider för en fuchsiaodlare.

– Vissa av mina krukor har jag samlat ihop på trappan, jag flyttar dem in och ut. Vissa är redan i växthuset där de skall vinterförvaras.

Beskär kraftigt

Louise har ett växthus där hon kan reglera både värme och ljus – perfekt alltså för övervintring. Dessutom har hon en rymlig veranda som vintertid håller en temperatur på 6-8 grader.

– På verandan står ett stort

Thamas.

bord. Under det lägger jag krukorna och så lägger jag en stor duk på bordet som döljer allting!

Louise berättar att hon beskär de äldre växterna kraftigt.

– Alla stora plantor bli alldeles nakna, jag tar ju bort alla blad och gröna delar också. Men jag beskär inte de minsta, dem förvarar jag ljusst.

Hur skall då fuchsiorerna övervintras?

Metoderna varierar kraftigt

men huvudsaken är att plantorna står svalt och att de inte får för mycket vatten. De skall bara hållas fuktiga. Vissa väljer att övervintra sina fuchsior mörkt, andra ljusst och vissa gräver ner dem i stukor.

– Då skall man göra som man förr gjorde morotsstukor, förklarar Louise.

– Man gräver en grop på en torr plats i trädgården. På botten lägger man halm så att fuchsiorerna inte kommer i di-

rektkontakt med våt jord. Det är också bra att spraya dem med Atamonblandning för att undvika svampangrepp. Sedan täcker man med löv och överst lägger man en bit styrox och till exempel en matta, det får inte regna direkt på stukan.

Extra ljus

Louise berättar att fuchsiaodlande medlemmar i Ålandsfuchsian har beslutat lägga ut beskrivningar på föreningens hemsida av olika sätt att övervintra växten.

I mars väcker Louise sina plantor ur vintervilan men har man inte tillgång till extra ljus väntar till mitten av april.

– Då är det mycket viktigt att man inte vattnar för mycket, de saknar rotsystem.

Louise driver upp nya växter från sticklingar och också vad dem beträffar manar hon till försiktighet med bevattningen.

– Sticklingarna skall planteras i porös jord, man får aldrig

packa den. I början måste också knopparna tas bort och man bör dessutom byta kruka då plantan växer till sig.

Kan du namnen på alla dina 120 sorter?

– Jag kan namnen på de gamla men de nyare vill inte fastna direkt. Så småningom lär jag mig dem med.

Det är fuchsiorerna som drar det längsta strået inom trädgårdsintresset men pelargonerna finns också med i bilden.

– Fuchsiorerna blir bäst då sommaren är sval, pelargonerna då den är solig och het. Därför odlar många båda.

Det här var en kort presentation av Louise sedd ur fuchsiasynvinkel. Nästa vecka handlar trädgårdssidan om resten av hennes trädgård som bland annat präglas av många ovanliga och fantasifulla, trevliga detaljer.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titta.tornroth@nyan.ax

Foto: SEPPO SARKKINEN

Kath van Hanegem.

Celias medley.

Land van Beveren.

Johan Larsson
Epost: sport@nyan.ax
Telefon: 528 478

Dubbel hemmapremiär för Våsc

Division III, 16.30

VÅSC - TPS 2

Division II, 18.30

VÅSC - SBS MASKU

INNEBANDY. Två lag. Två matcher. Två hemmapremiärer. Både Våscs damer och herrar spelar idag sina första matcher för säsongen. Och för herrarna är det division II som gäller.

–Det känns ju som de riktiga innebandymatcherna börjar nu, säger lagets spelande tränare David Holmberg.

I våras hade såväl damerna som herrarna chansen att stiga till division II. Herrarna tog den medan damerna slutade sist i sin kvalserie. För herrarna blir dagens premiärmatchen en ordentlig värdeomskiftningsmatch eftersom de inte alls vet något om motståndet i serien.

–Det är lite ovisst och det är bra vi börjar på hemmaplan. Den här första matchen blir lärorik och tar vi poäng blir det bara en bonus, säger David Holmberg.

Förra helgen förlorade herrarna två träningsmatcher mot svenska Kungsängen respektive Bro. Kungsängen, som spelar i division IV, vann med 8-5 och direkt efter kunde Bro besegra Våsc med 5-3.

–Resultaten är egentligen rätt oviktiga och vi prövade lite olika saker, säger Holmberg. Det roliga var att se Adams (Kortman) målvaktsspel.

Är välbekant

Den stora skillnaden för herrarna den här säsongen är att matcherna spelas tre gånger 20 minuter. De långa och tuffa matcherna kan bli avgörande eftersom försäsongsträningen kanske inte varit den bästa. Å andra sidan har Våsc sin styrka någon annanstans.

–Vi har en stabil grund och vet vad vi får ut i varje situation av matcherna. Det gäller att hålla fokus och att ha tålmod, säger tränaren Jan Tuominen.

Herrarna har fått fina förstärkningar i bland annat David Björk och Dan Nylund samtidigt som Björn Henriksson,

Avancemang. Så här såg det ut när Våscs herrar tog sig till division II förra säsongen. I år är det upp till bevis för herrarna i den nya divisionen.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Simon Mellgård och måltjuven **Mats Kavander** slutat.

–Samtidigt är Dan och Mats lite lika spelartyper. Det är så att vi har lite olika roller i vårt spelsystem och vissa passar förhållandevis bra i Våsc och det är intressant på så sätt, säger Tuominen.

Ett ungt damlag

Men innan det kör igång för herrarna idag spelar damerna sin första match i division III. Ett ungt lag som alltså förra säsongen kvalade till tvåan utan framgång.

–Större delen av den truppen är borta på grund av studier i och med de flesta gick ut Lyceet i våras. Vi har en del kvar som blir stommen i division III, säger Jan Tuominen.

Ett division III där nivån inte är speciellt hög och Tuominen tror att Våsc har goda chanser att placera sig högt. Detta trots att laget måste förstärka med spelare från F15-laget. Kanske är det just därför som han inte

Med i alla lag. Jan Tuominen är mer eller mindre tränare till alla tre åländska lag men till helgen åker han med BK NGD till deras två bortamatcher. Foto: JOHAN LARSSON

pratar om någon konkret placering.

–Det är redan ett ungt lag som blir ännu yngre. Där blir det ingen resultatmålsättning överhuvudtaget, säger han.

Damernas match börjar 16.30 medan herrarna kör igång 18.30. Båda matcherna i Baltichallen.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

...men BK NGD fortsätter med bortamatcher

INNEBANDY. Förra helgen blev det förlust i premiären. Under helgens två matcher ska BK NGD försöka hitta ett vägvinnande spel. Och nu under Jan Tuominens vingar.

–Våsc-spelarna är bekanta med ett visst spelsystem som vi kört med i två år. Vi får ge tid till NGD att komma underfund med hur vi spelar, säger han.

För det är nämligen så att BK NGD och Våsc i stort sett är samma förening. Det är egentligen bara formaliteter som återstår för en sammanslagning. Laget tränar i alla fall tillsammans med Jan Tuominen som huvudtränare och i år är det division I som gäller för NGD.

–Målsättningen är att etablera sig i ettan igen och hitta en trygghet i spelet och våga tro på det vi håller på med. Vi har inte så stora resultat-inriktade målsättningar men förhoppningsvis räcker vi till för att behålla platsen, säger Tuominen.

Men det blev riktigt tufft redan i den första matchen mot SalBa. Förlust med 9-3 efter att NGD släppte in fem mål på lika många minuter i den andra perioden. Då stod det helt plötsligt 7-0 till SalBa och matchen var givetvis redan avgjord. Och kanske visar det även på skillnaden mellan division I och division II.

–Klart att det är skillnad och framförallt att vi spelar

tre gånger 20 vilket nästan är en hel match till. Där skiljer det mesta. Spelmässigt är det lite bättre lag och mer taktiskt än i division II. Tempot är högre och bättre men samtidigt inte lika mycket rusa och spring, säger Tuominen.

Helgens matcher är mot seriens två förmodade topp-lag SPV och Nokian KrP som vann sina inledande matcher med 8-1 respektive 7-1. Alltså ytterligare två tuffa bortamatcher för BK NGD i division I.

–Det är kanske inte nu vi ska ta våra poäng utan istället försöka hitta det spel vi kan använda oss av, säger Tuominen.

NGD spelar mot SPV idag 17.00 och mot Nokian KrP i morgon 12.30. (jl)

Fakta/Hemmamatcher 2008/2009

Division I, damer

1 november 18.30 NGD-LoSB
8 november 18.00 NGD-Classic II (Vikingahallen)
29 november 18.30 NGD-AFC Campus
6 december 16.30 NGD-FBT Karhut
10 januari 18.30 NGD-SPV
17 januari 16.30 NGD-Nokian KrP
7 februari 16.30 NGD-Gunners
14 februari 11.00 NGD-SB Vaasa
21 februari 17.00 NGD-SalBa

Division II, herrar

11 oktober 18.30 Våsc-SBS Masku
18 oktober 18.30 Våsc-SalPa
8 november 20.15 Våsc-KoPo
15 november 18.30 Våsc-Sherifs
6 december 19.30 Våsc-SBS Rupu
17 januari 19.30 Våsc-AFC
7 februari 19.30 Våsc-FBC Turku
21 februari 20.00 Våsc-SBS Wirmo
28 februari 18.00 Våsc-Ryhti

Division III, damer

11 oktober 16.30 Våsc-TPS II
15 november 16.30 Våsc-KaKo
6 december 15.00 Våsc-USB
17 januari 15.00 Våsc-TuWe
28 februari 16.30 Våsc-Ryhti
14 mars 18.30 Våsc-FBC Turku

Alla matcher i Baltichallen om inget annat anges.

Tongivande. Ramona Hildén är en av de mest tongivande spelarna i BK NGD och får säkert en viktig roll i laget som nu spelar in ett nytt spelsystem. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Inget bidrag till Paf Open

BEACHVOLLEY. Alandia Top Show får inte de 100.000 euro per år under 2009-2011 i sponsorbidrag från landskapet, som de hade ansökt om till Paf Open. Det beslutet fattade landskapsregeringen igår.

–Det blir ingen sponsring från landskapets sida. Vi gjorde den bedömningen utifrån den redovisning de visat från 2007 års evenemang och med tanke på att de redan har en stor sponsor i Paf, säger **Jan-Ole Lönnblad**, chef för kulturbyrån.

Han menar att landskapet ställer sig positiva till evenemanget och ställer gärna upp med praktiska lösningar som parkeringsplatser och trafikomläggning om det krävs. (mn)

Simma runt öarna i Mariebad

SIMNING. Nu på måndag är det dags att börja simma runt Nätö. Eller varför inte Järsö. Sträckorna på 21,5 kilometer respektive 27,5 kilometer ska i alla fall vara avklarade den 3 maj nästa år. Fina priser utlovas till de som klarar av sträckorna.

Och givetvis simmar du inomhus i Mariebad där du precis som tidigare är kan följa exakt var du befinner dig på en karta. Sista onsdagen i oktober, november och december klockan 11.30-13.30 får du dessutom allmänna konditionstips av idrottsinstruktören **Sebastian Fjäder**. (jl)

TRAV

Startlistor, Ålandstravet, V5, 11 oktober. V5-1, 1.640A.

- 1) Lydia Streamline/Sebastian Hedblom.
- 2) Highland Hope/Mika Pettersson.
- 3) Rick Naughty/Rikard S Jansson.
- 4) Twilight Shadow/Erik Lindegren.
- 5) Rocket Moon/Stefano Galluzzo.
- 6) Zatsiki Noa Bell/Hans-Ove Skogh.
- 7) Saluti Light/Claes Sjöström.
- 8) France Chill R.G./Peter Parneborg.
- 9) S.J.'s Victory/Erik Svensson.
- 10) Abbedissan/Anna-Karin Rundqvist.
- 11) Zeb Udsen/Ida Udell.
- 12) Sjöskogs Prince/Jan Söderström.

V5-2, 2.140A.

- 1) Esperon L.B./Claes Sjöström.
- 2) Chiquita Wibb/Erik Lindegren.
- 3) Winnie Girl/Sergio Rondina Bisi.
- 4) Twobell/Malin Granfors.
- 5) Jarmila Tempest/Sölve Högman.
- 6) Gun's Parnassia/Sebastian Hedblom.
- 7) Last Will/Göran Pettersson.
- 8) Nitroz/Angelica Ljungdahl.
- 9) Guru/Ulla Luostari.
- 10) Da Capo Accent/Tia Westerholm.
- 11) Slotmashin/E/Kristian Autio.
- 12) Bergenstjerna/Barbro Carlsson.

V5-3, 2.640A.

- 1) Dear Dominique/Kristian Autio.
- 2) Run Hornline/Jennie Ek.
- 3) Flash Gordon/Pasi Aikio.
- 4) Jabba Dabba Doo/Tomas B Pettersson.
- 5) Eldorado Broline/Sölve Högman.
- 6) Late Speed/Jari Akerfeldt.
- 7) Samir Boy/Sven-Erik Landin.
- 8) Yes Tomorrow/Barbro Carlsson.
- 9) Rhocabill Noa Bell/Erik Lindegren.
- 10) Zoogo/Tia Westerholm.
- 11) Fighter Accent/Anna-Karin Rundqvist.
- 12) Zoccer Jo Zambo/Anders Pettersson.

V5-4, 2.140V.

- 1) Fleur Fizz/Anna-Karin Rundqvist.
- 2) Tapinella/Björn Sjöström.
- 3) Alandias Joker/Claes Sjöström.
- 4) Plenty Hope/Erik Lindegren.
- 5) Lass Hausse/Erik Svensson.
- 6) Fantomen/Barbro Carlsson.
- 7) Hey Mr Millionaire/Pasi Aikio.
- 8) After Dark/Kristofer Jansson.
- 9) Smashing Eliza/Maria Karlsson.
- 10) Farbror Frei/Ulf Rosén.
- 11) Stella Rico/Per Fromell.
- 12) Useful Hornline/Kristian Autio.
- 13) Arctic Express/Rikard S Jansson.

V5-5, 1.640A.

- 1) Gullan Mir/Claes Sjöström.
- 2) Spjutbo Magic/Jennie Ek.
- 3) Lexington S.I.R./Sune Fröwall.
- 4) Ladyhus Emil/Pasi Aikio.
- 5) Dee Dee Sign/Ulf Rosén.
- 6) Dedion Sign/Anna-Karin Rundqvist.
- 7) Seemore S.F./Barbro Carlsson.

Mästaren i segling ska koras

Tre åländska besättningar i Champion of Champions

Mot mästartiteln. Du kan följa Mathias Dahlman och de övriga ålänningarnas framfarter i Champion of Champions via njk.fi som är Nyländska jaktklubbens hemsida. De arrangerar tävlingen tillsammans med Accenture. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

SEGLING. Nu avgörs allt. Vem som är Finlands bästa seglare. Det handlar om Champion of Champions som seglas utanför Björkholmen i Helsingfors. Åland har tre lag med och i ett av dem ingår Mathias Dahlman.

– Jag tycker det är en trevlig avslutning på säsongen, säger han.

Konceptet är helt nytt. Alla som vunnit ett finskt mästerskap i segling är inbjudna till Champion of Champions och det är allt som allt 15 klasser som kommer till start. Samtidigt som de tävlar om äran ligger det 5.000 euro i prispotten

där 2.000 går till segraren.

– Det är en liten extra krydda, säger Mathias Dahlman. Men framförallt ska det bli trevligt att segla mot andra finska mästare som jag inte mött förut.

För det är liksom det som är hela grejen. Alla finska mästare mot varandra i J80-båtar och fyramannalag. Mathias Dahlman är inbjuden efter sitt FM-guld i Star som han vann i början av september tillsammans med Erkki ”Eki” Heinonen.

Helt ny erfarenhet

Till Champion of Champions har Dahlman varit tvungen att hitta en helt ny besättning

och den här gången med sammanlagt fyra personer. En av dem är Markus Mannström medan de övriga två ännu inte är riktigt klara.

– Det känns som det är lite negativt i förberedelserna, säger Dahlman. Tyvärr blir det så att vi måste segla med någon som vi inte seglat med förut.

Vilket kanske i sig kan vara positivt. Inte minst är Dahlman själv ett levande exempel på det sedan han tog EM-silver i 5.5 som inhoppare. Samtidigt är det en helt ny erfarenhet med J80-båtar för Dahlman.

– Vi har en liten träningsstid i morgon (läs fredag) men jag

har aldrig seglat en J80 och vi får hoppas att de andra i tävlingen inte heller gjort det. Om ingen har seglat förut är det sak samma och egentligen handlar det då bara om vem som hittar snabbast i båten, säger han.

Matchracing avgör allt

Seglingarna börjar idag med kval och sedan blir det semifinaler och finaler i morgon. Då handlar det om matchracing med direkt utslagning. Något som Dahlman inte seglat sedan 1990-talet.

– Jag skulle säga att vi inte har någon målsättning alls. Vi ska göra vårt bästa och hoppas på att vi går så långt som

möjligt. Några av dem har jag mött och de är duktiga seglare och de andra är säkert också duktiga seglare, säger Dahlman.

Två tuffa motståndare blir definitivt de övriga ålänningarna Henrik Dahlman och Daniel Mattsson som vanligtvis seglar i drak- respektive 606-klassen.

I Henriks lag återfinns Guy Dannström, Thomas Knudsen och Rickard Lindroos medan Mattsson har med sig Johan Nyström, Manni Borg och Alpo Kakkinen.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Sista bortamatchen för United

FOTBOLL. Storförlust senast mot HJK. Match idag mot formstarka Kuusysi. Men Åland United är samtidigt bara en seger från att säkra kontraktet i Damligan.

– Vi har pratat om inställning och attityd och varför vi håller på med fotboll. Vi har rensat efter HJK-matchen och hoppas det blir bättre den här gången, säger lagets tränare Robert Dahlin.

Senast United mötte Kuusysi var i början av juli och då blev det förlust på hemmaplan med 1–3. Verkligen en snöplig förlust eftersom Kuusysi då inte bara låg under United i tabellen utan dessutom åkte på en utvisning i matchens inledning. Men efter segern på Åland

Fakta/Kuusysi-ÅU

Lahtis, 13.00.

Bekräftad laguppställning: Karström-Åkesson, Holmberg, Andersson, Liljegren-Robison, Engman, Björkvall-Wihlman, Weimer, Engblom.

Borta: Eveliina Kohvakka (sjuk).

har Lahtis-laget varit något av säsongens raket i Damligan. Kuusysi kommer till spel med fem raka vinster och 20–9 i målskillnad.

– De har gått bra på hösten och senhösten och även gått vidare i cupen. De har verkligen trummat på och hittat sitt spel och sina positioner. Men sedan släpper de in flest mål i ligan och är starka

framåt men inte bakåt, säger Dahlin.

Kuusysi ligger för närvarande på en femteplats i ligan med 55 inläppta mål och 26 poäng. Åland United ligger på plats åtta med 21 poäng. Seger idag innebär att United definitivt slipper kvala för att hålla sig kvar i ligan.

– Vi ska spela tigt bakåt och vara rädda om nollan och försöka sätta de chanser vi får framåt, säger Dahlin.

TIPS, som nu ligger på kvalplats med 18 poäng, möter trean KMF Kuopio idag och om de tappar poäng i den matchen får de svårt att gå om United i tabellen eftersom de har betydligt sämre målskillnad.

Mycket talar alltså för att United, med två matcher

Förlust på hemmaplan. Det blev 3-1 till Kuusysi när de gästade Åland i somras. På bilden kämpar Rebecca Björkvall om bollen medan Emma Liljegren syns i bakgrunden. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

kvar att spela, kan säkra en plats i Damligan till nästa säsong. Det enda orosmolnet är väl egentligen att mittbacken Eveliina Ko-

hvakka är sjuk och inte kommer till spel idag.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Ingen handbollspremiär i helgen

HANDBOLL. På svenska handbollsförbundets hemsida står det att IFK Mariehamns damer har sin premiär idag. Men det stämmer inte. Bortamatchen mot Upplands Tuna IK i division IV är uppskjuten vilket innebär att IFK spelar sin premiärmatch hemma den 19 oktober mot Rimbo HK. (jl)

Tuff match för Jomala IK:s damer

VOLLEYBOLL. Jomala IK:s damer spelar idag sin andra match i division I efter förra helgens seger mot Bromma med 3–1 i set. För motståndet står Tierp som även de vann i premiären.

Matchen spelas i Tierp och börjar 16.00 finsk tid. (jl)

Ny öspelsponsor

ÖSPEL. Öspelen som arrangeras på Åland nästa sommar har skrivit kontrakt med ytterligare en sponsor. Från och med förra veckan till att spelen är avgjorda bidrar Sparhallen med kontorsmaterial. Normalt sponsrar ett företag en sport, men Sparhallen åtagande gäller inte en enskild sport utan till administration för hela evenemanget. (mn)

Pohja in i landslaget

FOTBOLL. Fotbollslandslagets kvaltrupp inför VM-kvalmatcherna mot Azerbajdzjan och Ryssland har kompletterats med Tampere United-anfallaren Antti Pohja. Han är nöjd med att vara med igen och tror på ett bra resultat.

– Vi fick en bra start på kvällen i Tysklandsmatchen (3–3) och det är en bra utgångspunkt. Alla väntar sig säkert en seger på lördag. Mot Ryssland (på onsdag nästa vecka) blir det en snäppet svårare uppgift, säger Pohja på Bollförbundets hemsida. (FNB)

FRIDROTT

Lidingöloppet 2008, åländska deltagare.
K30: 1.085) Åsa Söderholm 3.15,40, 1.263) Barbro Fagerlund 3.21,43, 1.766) Jessica Björkvall 3.46,50.
M30: 1.024) Markus Hambro-Drotz 2.26,21, 4.838) Huberus Heydt 2.58,36, 6.919) Magnus Lundberg 3.18,44, 7.116) Alf Sonntag 3.21,09, 7.560) Fredrik Juslin 3.27,29.
MK15: 3.284) Petra Berg 2.10,26.
Tjejlloppet: 271) Regina Bondesson 0.52,15, 2.820) Malin Jingstål 1.11,07.

BRIDGE

Mariehamns Bridgeklubb, måndag 6 oktober, 13 deltagande par
1) Tony Brändström/Ted Jansson 160 poäng
2) Anki Rostén/Leif Grönqvist 138 p
3) Kjell Hansson/Roffe Karlsson 134 p
4) Hans Holmström/P-O Stenroos 130 p

DART

Klubbtävling, 7 oktober, 6 deltagare: 1) Carsten Arnold, 2) Jhonny Lindberg, 3/4) Kenneth Brunila, 3/4) Mikael Aaltonen.

Nyan rättar

■ IF Finströmskamraterna spelar sin sista match för säsongen idag och ingen annan dag. I gårdagens tidning blev det fel dag i Nyans Sport på gång. Matchstart är redan 11.45 på Jomala konstgräs.

ÖNSKAS HYRA

Mindre boende

sökes av TV-producent. Maxhyra 450 euro. Mariehamn med omnejd. Lugn och skotsam tjejt med fast inkomst. Rökfri och har inga husdjur. Allt av intresse.

Hör av er till
Lise Kalén 045734 41134
lisekalen@gmail.com

Telefonkatalog på nätet

www.aland.ax

LEDIGA PLATSER

Familjedagvårdare

Känner du igen dig i denna beskrivning?
Då passar du kanske in i vårt team av familjedagvårdare.

Vi hoppas att du är utbildad inom området och har erfarenhet av barn.

Är du intresserad men saknar utbildning så har vi kanske möjlighet att hjälpa dig med det.

I första hand söker vi dig som har möjlighet att arbeta i eget hem men det kan även bli aktuellt med att jobba tillsammans med andra i ett gruppfamiljedaghem.

Tillträde sker enligt överenskommelse och lön utgår enligt gällande avtal.

I enlighet med lagen om kontroll av brottslig bakgrund skall den som anställs uppvisa utdrag ur straffregistret innan anställningen träder i kraft.

Välkommen med din ansökan och meritförteckning **senast måndag 27.10.2008 kl. 15.00** under adressen Barnomsorgen, Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn.

Ytterligare information fås från barnomsorgskansliet tel. 5310 (växeln) Se även www.mariehamn.ax > lediga jobb

Socialnämnden

Mariehamn den 10 oktober 2008

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

Barnomsorgen

MARIEHAMNS STAD vill som arbetsgivare ge sina anställda möjlighet till aktiv delaktighet, personlig utveckling samt ett arbetsmiljö som kännetecknas av öppenhet, rättvisa och arbetsglädje. Staden har drygt 800 anställda.

Välkommen att arbeta i Mariehamns stads barnomsorg!

Vi behöver nu: **En föreståndare**, heltid i tjänsteavtal, till Specialfritidshemmet Vintergatan.

Det är ett vikariat med tillträde enligt överenskommelse och anställning till den 30.6.2009.

Lämplig för tjänsten kan den vara som är utbildad inom området, d.v.s. barnträdgårdslärare, fritidspedagoger eller motsvarande och som har erfarenhet av både ledarskap och barn med handikapp.

I övrigt gäller kompetenskrav enligt LF om barnomsorg och lön enligt gällande AKTA-avtal.

I enlighet med lagen om kontroll av brottslig bakgrund skall den som anställs uppvisa utdrag ur straffregistret innan anställningen träder i kraft.

Eftersom Mariehamns stad eftersträvar en jämn könsfördelning i alla verksamheter ser vi gärna båda kvinnliga och manliga sökanden.

Välkommen med din ansökan och meritförteckning, som skall vara oss tillhanda **senast tisdag den 21.10 kl. 15.00**, under adressen Barnomsorgen, Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn.

Ytterligare information fås av barnomsorgschefen tel.0457-5292933 eller från barnomsorgskansliet tel. 5310. Se även www.mariehamn.ax > lediga jobb

Socialnämnden

Mariehamn den 10.10. 2008

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

Tuff säsong väntas i pingisligan

BORDTENNIS. Den åländska pingisligan kör igång nu på söndag. Och nytt för i år är att hela ligan avgörs med cupspel till våren.

– På hösten spelar vi fyra omgångar där alla lag möter varandra och sen på våren blir det två omgångar med slutspel A och B i cupfor-

mat, säger **Ove Holmström** som är tävlingsledare. Sen blir det semifinal, final och övriga placeringsmatcher.

Fjolårets åtta lag har blivit nio med bland annat två lag från Finström och ett från Jomala. Förra säsongen var det Saltvik BTK 1 som plockade hem ligan före IFK

Mariehamn och IF Start.

Som sagt, på söndag börjar serien och den fortsätter sedan den 16 november, 14 december och 18 januari. Slutspelet drar igång den 15 februari och finalerna spelas en månad senare.

Matchstart på söndag är 13.00 i Idrottsgården. (jl)

Fakta/lagen

- Finström 1
- Finström 2
- IFK Juniorer
- IFK Mariehamn
- IFK Nat West
- IF Start
- Jomala Pingis
- Saltvik BTK 1
- Saltvik BTK 2

Sportens kom ihåg

■ **Babysim:** Börjar torsdagen 23 oktober och söndagen 26 oktober. Platsen är Folkhälsans allaktivitetshus på Skeppargatan 11. För mer information och anmälan ring Bodil eller Gunilla på 16102.

■ **Folktrace Åland:** Finns det intresse av att åka till Skepptuna 25 oktober med buss och se på folktrace? Vi måste bli minst 20 stycken personer. Kontakta Tobias Björkman 04575541503

■ **IFK-bowling:** Årsmöte på Idrottsgården 14 oktober 19.00.

■ **NÅSS-simning:** Tuire Granesäter arrangerar två "Prova-På-Tillfällen" med det senaste inom vattengymnastik. Det första tillfället blir den 25 oktober 15.30 i Ålands Idrottscenter.

■ **NÅSS-simning:** Vi inom

NÅSS efterlyser fler funktionärer till Vikingsimmet, som arrangeras 18 - 19 oktober av ÅID:s simutskott.

■ **Ridtravarräff:** Kom till travbanans kafé den 14 oktober 19.00 och träffa andra med ridtravare. Få tips idéer och lär känna andra.

■ **Väsc:** Väsc årsmöte 27 oktober 18.30 i Baltichallen

■ **ÅID-cykel:** Ni som vill anmäla er till Vätternrundan 2009 för en start cirka 03.30 (också annan starttid kan ordnas enl. ök.) Möjligt att boka boende samtidigt. Anmäl er till Kenneth Hellsten tel. 23906 senast fredag 8 oktober.

■ **ÅID-skidor:** Arrangörskurs för längdskidåvlingar, fredag 17 oktober 18-22 och lördag 18 oktober 09-13 på Vikingahallen. Glenn Lindholm från FSS är kursdragare. Glenn

kommer också att informera om nyheter inom vallning och material.

■ **ÅID-skidor:** ÅM på rullskidor lördag 18 oktober 14.00 i Bengtsböle Lemland. Herrar och damer 27km, juniorer U16 är 8km. Klassisk stil. Anmälningar till ÅID:s kansli tel. 19170 senast torsdag 16 oktober. Prisutdelning för Åländska rullskidcupen efter tävlingarna.

■ **ÅID-skidor:** Alla skidintresserade, skidresa till Idre 4-7 december. Anmäl dig till Charlotte på 04575267037 senast 10 november.

■ **Ålands Ryttare rf:** Höstmöte måndag 27 oktober 19 i stallkafé på travbanan. Alla medlemmar välkomna. Vi bjuder på lite gott!

■ **Åland ishockeyförbund:** På höstlovet, torsdag 16 oktober 10-15, arrangeras en hockeydag

för landsbygdens barn i Islandia. Gratis lunch serveras och det ordnas gratis transport från Norra Åland. För mera information och anmälan kontakta Henning Karlsson 0457-3421636 eller mail henning.karlsson@tsp.stm.fi. Sista anmälningsdag 13 oktober.

■ **Åland ishockeyförbund:** Nu är det dags att anmäla sig till årets upplaga av motionsserien. För mera information gå då in på www.ifkmariehamn.com/ishockey och vidare till övrigt och motionsserien. Sista anmälningsdag är 17 oktober. Anmälan mejlas till ishockey@aland.net. Vid frågor kontakta Henning Karlsson 04573421636

■ **Åland ishockeyförbund:** Den 20 Oktober 18.00 arrangeras en funktionärskurs i Islandia. Anmälan sker senast den 16 oktober till www.ishockey@aland.net

SÄLJES

Alandia-Bolagen är en åländsk försäkringsgrupp med marin försäkring som kärnverksamhet. Gruppen har drygt 90 anställda. Mer information hittar du på hemsidan www.alandia.com.

IT-avdelningen består av 10 anställda varav 6 systemerare. Från årsskiftet kommer vi att utöka systemteamet vid huvudkontoret i Mariehamn med ytterligare en

PROGRAMMERARE / SYSTEMPLANERARE

med inriktning på byggande av web-tillämpningar.

Mer information om tjänsten finns på www.alandia.com/files/Prog.pdf eller kontakta IT-chef Marina Ekqvist på tel. +358-18-29000, e-post marina.ekqvist@alandia.com.

Din ansökan med CV och löneanspråk vill vi ha **senast den 27.10.2008** under adress Alandia-Bolagen, "Programmerare", PB 121, 22101 Mariehamn eller per e-post till personalavdelningen@alandia.com.

LEDIGA PLATSER

söker en

MUSEIASSISTENT

för tiden 1.11.2008–31.12.2009. Till huvuduppgifterna hör utställningsarbete, fotokatalogisering och guidning. Eftersom sjöfartsmuseet har en liten personalstyrka kan även andra uppgifter bli aktuella.

Vi söker en initiativrik person med ett genuint intresse för historia. Arbetsuppgifterna kräver god kommunikationsförmåga, utmärkt ordningssinne och stor datorvana. Lön enligt A15.

Ansökan skickas till Hanna Hagmark-Cooper, Ålands sjöfartsmuseum, PB 98, 22101 MARIEHAMN. Vi vill ha din ansökan **senast den 24.10 2008**.

För mer uppgifter kontakta museichef Hanna Hagmark-Cooper, telefon: 19930

MÖTEN

Mariehamns
socialdemokrater
håller

medlemsmöte
måndagen den 13.10 kl 19

vid Ekonomiegatan 1
för att diskutera stadens
budgetförslag för år 2009

Christian Beijar
ordförande

KUNGÖRELSER

Ny stadsplan

STADSSTYRELSENS
FÖRSLAG TILL
NY STADSPLAN OCH
ÄNDRING AV STADSPLAN

–Stadsplan för Öfvernäas by, del av lägenheten Rnr 2:0 samt ändring av stadsplanen för stadsdelen Sveden, kvarter 26, tomt 1 och stadsdelen Östernäs, del av allmänt område 17K (Granvägen) och del av lägenheten Rnr 2:99 i Ytternäs by.

Planen innebär bl.a. att ett bostadsområde omfattande 44 tomter tas fram.

Stadsplaneförslaget är framlagt till påseende i stadskansliet under tiden 13-27.10.2008.

Eventuella anmärkningar mot förslaget bör inom denna tid inlämnas till stadsstyrelsen, PB 5, 22101 Mariehamn.

Upplysningar: Stadsarkitektkontoret tel 531461

Mariehamn den 10.10.2008

Stadsstyrelsen

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

ÖVRIGT

MEDDELANDE

Till vattenabonmenter på **Örtvägen och Betesgränd 4 i Mariehamn samt i Östra Jomala, Lemland och Lumparland**

Huvudvattenledningen kommer att vara avstängd måndagen 13 okt. kl. 12.00 – ca kl. 15.00 p.g.a. kopplingsarbeten vid Askuddsvägen i Mariehamn

Jomala 11.10.2008

Ålands Vatten Ab

KUNGÖRELSER

Ändring av stadsplan

PLANÄNDRING AVISERAS

– För stadsdelen Dalberg, kvarter 3, tomt 16 (Norragatan 25)

– För stadsdelen Backeberg, kvarter 12, tomt 3 (daghemmet Ångsbacken)

Anhållan om planändring har inlämnats. Eventuella synpunkter i ärendet bör inom tiden 13-27.10.2008 inlämnas till stadsarkitektkontoret, PB 5, 22101 Mariehamn.

Upplysningar: Stadsarkitektkontoret tel 531461

Mariehamn den 10.10.2008

Stadsarkitektkontoret

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

TV-programmet

Lördag 11 oktober

10.15 Go'kväll (R) [9211898]

11.00 Fråga doktorn (R) [9982091]

11.45 Plus (R) [1652492]

12.15 Uppdrag granskning (R) [7067614]

13.15 Avdragsgilla Karin (R) [2568169]

13.30 Tennis [67021904] Direkt. Stockholm Open. Semi-finaler.

18.05 Morgonsoffan (R) [88633] Humorprogram. Del 2 av 12.

18.35 Byss [478898] Serie på teckenspråk för "unga vuxna". Del 4 av 10.

18.50 Helgmålsringning [3429966] Denna lördag inleds helgmåls-serien "Dödssynder". En i taget belyses dessa ur olika perspektiv av bekanta personligheter.

18.55 Sportnytt [3428237]

19.00 Rapport [21695]

19.15 Bolibompa [899492]

20.00 Eva & Adam (R) [512]

20.30 Rapport [91492]

20.45 Sportnytt [4632850]

21.00 Tillsammans för Världens Barn [32661] Insamlingsgala. Direktsändning från Tv-huset i Stockholm. Ring och vinn priser till förmån för barn i hela världen! Var med och samla in pengar till Världens Barn! Artister: Alcazar, Andreas Johnson, Arash, Daniel Karlsson, Darin, Jill Johnson, Malena Ernman, Lilla Melodifestivalens vinnare.

23.00 Seriestart: Brottskod: Försvunnen [84169] Del 1 av 18. En fyraårig pojke, adopterad från Sudan, försvinner plössligen från sin familj. Spåren leder tillbaka till kriget i Sudan. Även 12/10.

23.45 Videokväll hos Luuk (R) [7939053]

0.15 Motorsport: VM i speedway [3127541] Sista deltävlingen av elva.

1.00 Gattaca [3794102] **FILM** Amerikansk science fiction från 1997. Om ett framstående samhälle där eliten består av människor som, med hjälp av genmanipulation, producerats i laboratorier. I rollerna: Ethan Hawke, Uma Thurman, Jude Law. Regi: Andrew Niccol.

2.45-9.05 SVT24 [69151763]

9.00 Bolibompa [57140]

10.00 Sagoträdet [40072]

10.15 Unna Junná [5150343]

10.30 Karamelli [4833121]

11.05 Perspektiv (R) [4015350]

11.35 Smarta djur (R) [4712459] Även 14/10.

12.00 Världens konflikter (R) [4237] Även 12/10.

12.30 Singelmammor (R) [3576]

13.00 Närbild (R) [1985]

13.30-15.00 Tillsammans för Världens Barn (R) [755275]

15.15 123 saker (R) [8431508] Svensk faktserie.

15.45 Existens (R) [8445701]

16.15 De kryptiska mayatecknen (R) [196508]

17.15 Rampfeber (R) [2772782] Veckans konsert.

18.15 Landet runt [3111121] Veckokrönika. Del 9 av 24. Programledare: Karin Mannberg. Även 13/10, 12/10.

19.00 Dans [13879] Direkt. VM 2008. Boogie wogie. Från Varberg.

21.00 Vampyrskräckens offer [31817] Österrikisk historisk dokumentär från 2007. Hon var en ung tjeckisk prinsessa. Hon led av en allergi och tålde inte dagsljus. Var det så hon föll offer för 1700-talets vampyrskräck?

21.55 När jag en dag inte finns [7703091] Kortfilm. Del 1. Livets sten. Carol Sullivan har just förlorat sin dotter i en olycka. Nu har hon låtit förvandla dotterns aska till en diamant.

22.00 Rapport [46527]

22.05 Blod på vita duken [4044508] Amerikansk dokumentär från 2007. Dokumentär om vampyrfilmens historia berättad genom filmklipp, regissörer och producenter.

23.05 Nosferatu [7683324] **FILM** Tysk-fransk skräckfilm från 1979. I rollerna: Klaus Kinski, Isabelle Adjani.

0.55 Rapport [82385454]

1.00-3.05 Bram Stokers Dracula **FILM** [34016760] Amerikansk skräckfilm från 1992. I rollerna: Gary Oldman, Winona Ryder.

7.30 Ökenäventyret [7726091] **FILM** Amerikansk drama från 2000. I rollerna: Richard Crenna, David Carradine.

9.25 Ska du säga [4829904]

9.55 Ska du säga [4817169]

10.25 Simpsons (R) [3709275]

10.55 How I met your mother (R)

11.25 How I met your mother (R)

11.55 Scrubs (R) [2394275]

12.25 My boys [885053]

12.55 My boys [459904]

13.25 Help me help you [8842546]

13.50 Sjukhuset (R) [282985]

14.20 Sjukhuset (R) [649256]

14.50 Sjukhuset (R) [738891]

15.15 Sjukhuset (R) [3821102]

15.45 I nöd och lust [1749256]

16.10 Fab 5 [1895324]

17.05 SOS Familj (R) [466614]

18.00 Du är vad du äter (R) [405188]

19.00 Design: Simon & Tomas (R)

20.00 Lyxfällan (R) [220324]

21.00 Ace Ventura - Den galopperande detektiven [222817] **FILM** Amerikansk komedi från 1994. Djurdetektiven Ace Ventura må vara en klumpig och snacksalig idiot men när det gäller att hitta försvunna husdjur är han rätt man för jobbet. I rollerna: Jim Carrey, Courteney Cox, Sean Young. Regi: Tom Shadyac.

22.30 Sing a long [881459] Svenskt underhållningsprogram. Sussie Eriksson får hjälp av Anna Mannheimer och Peter Apelgren. Claes Malmberg tävlar med Fredrik Swahn och Christoffer Wollter.

23.30 Extra extra! [402966]

0.00 Driven [1463544] **FILM** Amerikansk action från 2001. I-rollerna: Sylvester Stallone, Burt Reynolds.

2.10 Titta, hon snacker också! **FILM** [9884831] Amerikansk komedi från 1990. I rollerna: John Travolta, Kirstie Alley. Röster: Bruce Willis, Roseanne Barr.

3.35 Happy times [8685560] **FILM** Kinesisk komedi från 2000. I-rollerna: Dong Jie, Dong Lihua.

5.10-6.00 Bride and grooming

7.00-9.59 Barnprogram [53495053]

7.00 Bobblins (R) [641188] **7.10 Elias** - den lilla räddningsbåten (R) [5564898] **7.20 Elias** - den lilla räddningsbåten (R) [5553782] **7.30 Teletubbies (R)** [2887169] **7.55 Thomas tåget (R)** [3152904] **8.05 Rupert Björn** [1664633] **8.15 Koalabröderna** [1660817] **8.25 Lazy town (R)** [1117362] **8.50 Pororo** [8511121] **8.55 Pokémon** [5097817] **9.20 Yu-Gi-Oh GX** [7099904] **9.40 Mimmi & Mojje i fjällen** [8007614]

9.59 Nyhetsmorgon lördag [448699904]

12.30 Programstart: Stjärnor på is (R) [1957411]

14.20 Stjärnor på is (R) [9313256]

14.45 Vingården (R) [8172782]

15.00 Tiplördag [9231140]

16.50-19.00 Fotboll [93757879]

19.00 Tiplördag [601968]

19.50 Keno [5485256]

20.00 Nyheterna [834689]

20.25 Vädret [4250121]

20.30 Postkodmiljonären [887508]

21.00 Stjärnor på is [3762492] Direkt. Svenskt underhållningsprogram. Programledare: Carolina Gynning, Carina Berg. Även 12/10.

22.40 Lotto, Joker och Drömvinsten [1240053]

22.50 Stjärnor på is [3995324] Direkt. Även 12/10.

23.00 Nyheterna och vädret [498343]

23.15 Stjärnor på is - isduellen [7803898] Direkt. Även 12/10.

23.35 Lonely hearts killers [4412362] **FILM** Amerikansk kriminaldrama från 2006. Baserat på en verklig händelse. I slutet av 1940-talet i USA förför Raymond Fernandez ensamma kvinnor för att komma åt deras ägodelar. I rollerna: Jared Leto.

1.40 Traffic [80731473] **FILM** Amerikansk drama från 2000. I rollerna: Benicio Del Toro, Jacob Vargas.

4.25-6.55 Primal fear [65485676] **FILM** Amerikansk drama från 1996. I rollerna: Richard Gere, Laura Linney.

14.50 Främlingar 1808-2008 (R) En respektlös epokserie om jagar sköna Sophie (Tove Qvickström) genom finska kriget. En talkshow med Thomas Perret. Kortfilmer skrivna av tittarna.

15.50 Vi på Langedrag Del 16 av 27. Sorg och glädje på Langedrag.

16.15 Samtal med Melita Identifiering av offer i massgravar efter natur- och andra katastrofer har varit rättso-dontologen Helena Rantas arbetsuppgift sedan 1990-talet.

16.45 Obs

17.15 Lokal-tv-fönstret Lokal-tv-program från olika delar av Svenskfinland.

17.45 Buu-klubben: Plåstret

18.15 Tv-nytt

18.25 Sportnytt

18.30 Nikolaj och Julie Del 22 av 22.

19.15 Danmarks vilda djur Det är inte många som lyckats se nattskärran.

19.30 Ursäkt Birgitta! - Frågesport för sexor Del 6 av 13. Mattlidens skola från Esbo tävlar mot Petalax skola.

20.00 Tv-nytt

20.10 Sportnytt

20.20 Niklas mat (R) Matprogram. Del 9 av 12. Vietnamesisk Wontonsoppa med kokos och koriander.

20.50 Ratatosk Kulturmagasinet.

21.20 Film: Mamma, pappa, barn **FILM** Svenskt drama från 2003. Föräldrarna Jonny och Rebecka, med samborelationer på var sitt håll, träffas i samband med småbarns-verksamhet och finner sig dragna till varandra. I rollerna: Maria Bonnevie, Torkel Petersson, Mona Malm. Regi: Kjell-Åke Andersson.

23.00 Artistporträtt: DDT DDT, Downtown Dixie Tigers, jammars i sin källare och berättar om de 47 år som orkestern har bakom sig. Redaktör: Benny Törnroos.

23.30-0.00 Pinsamt (R)

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Gröna fingrar. Från onsdagen. Med Leif Sundberg. **10.45** Kanonloppet 2008. Direktsändning. **12.45** Musik. **13.00** Veckans gäst. Från fredagen. Med Tom Wiklund. **14.00** Bokcirkel. Från måndagen. **15.00** Min musik. Från tisdagen. Med Ann-Christine Karlsson. **16.00** Jazz med Wallers. Från 4/10. Med Ann-Christin, Kurt Waller. **17.20** Perspektiv. Åland i dag åker runt och besöker de åländska kommunerna och tar tempen på dem. Vad har egentligen hänt efter kommunalvalet 2007? Från tisdagen. **18.05-19.00** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

8.00 Tv-nyheter [44324]

8.05 En fascinerande värld: Ett år i Tibet [8599148]

9.00 Tv-nyheter [21459]

9.05 Loppis [3329985]

10.00 Tv-nyheter [15922]

10.05 Morgonettan [2511072]

10.45 Människornas parti [5357546]

11.00 Tv-nyheter [83275]

11.05 Strada [1675343]

11.35 K-kont [7873695]

11.55 Morgonhjärta [58347169]

12.30 Basaren: Karriär [4324]

13.00 Tv-nyheter [48633]

13.05 Nyheter på teckenspråk [3307362]

13.10 Ettans dokumentär: Mekanisk kärlek [9282966]

14.30 Bildbrev från Europa [78701]

14.40 Familjen Serrano [1371121]

16.00 Sjukhuset i Holby City [31968]

17.00 Tv-nyheter [64546]

17.10 Droppen [3743512] En tanke om tro.

17.15 Hemgatan [4481850] Gårdstalko. Tuija drabbar samman med fru Ranta och det är inget tvivel om vem

som vinner. De icke slutförda båtaffärerna irriterar Onni.

18.00 Tv-nyheter och väder [96072]

18.10 Sportrutan [3437985]

18.15 Finländsk antikrunda [79985]

18.45 Den vida naturen: Kina [4888527]

19.35 Team Pullman [4742091]

20.30 Tv-nyheter och väder [26188]

20.45 Lotto [8898850]

20.50 Sportrutan [115986]

21.15 Presidentens kansli [1284614]

21.30 Nyhetsläckan [661]

22.00 Säg att du älskar mig [85140]

22.50 Vivienne Vyle [7780898] Del 1. Vivienne vill bli talkshowstjärna.

23.20 Gideons kvinnor [6319430] **FILM** I rollerna: Bill Nighy.

1.05 Euronews [1912763]

1.15 Nyhetsfönster [44658763]

4.00-8.00 Nyhetsfönster [86375589]

6.00 Frågespel [13576]

7.00 Tellus-frågesport [1461169]

7.45-10.30 Lilla tvåan [39980695]

10.30 Fatta micken [4845966]

11.20 Spelnytt [3725324]

11.50 Oddasat [4658508]

12.05-13.25 Regionala nyheter [7373879]

13.25 Vid lägerelden [774879]

13.55 Sockenskomakarna [4868481] **FILM** Finsk komedi från 1938.

15.50 Gymnastik: Svoli Games [5529275]

17.10 V75-travet [760237]

17.50 Berättelsen om Suomi-Filmi [1379343] Absolut finländska filmer. En serie om historien av det mest långlivade och äldsta filmbolaget i Finland, Suomi-Filmi. Erkki Karus tid, 1920-talet.

18.50 Tv-nyheter [1302072]

19.00 Sportrutan [16275]

19.05 Tvåans höstväder [7986508]

19.10 Långt fallna [112275] Anna Kortelainen och Taina Tuovinen.

19.35 Stallstjärnor [181985]

Gästande ridinstruktör är Pia Pantsu.

20.20 Ungkarlen Pekko (R) [544256]

20.50 Råven [5194237] Från inbrott till mord. En ung kvinna flirtar på en trendig bar med advokat Guido Bischoff, vars bostad paret senare söker sig in i.

21.50 Tv-nyheter [8148879]

22.05 Apache [3453275] **FILM** Amerikansk västern från 1954. Månadens västern om en indian som fortsätter sitt enmanskrig mot de vita efter att hans stam redan kapitulerat. I rollerna: Burt Lancaster, Jean Peters.

23.30 Da Vincis mordutredningar [40237]

0.15 Musik-tv: Obligatoriska grejer [12763]

0.45 Tellus-frågesport [6382560]

2.00 Frågespel [4706270]

3.00 Dolt ord [4717386]

4.00 Sudoku [4726034]

5.00-6.00 Dolt ord [4797522]

6.00 Den rätta [8069411]

7.45 Doras äventyr [6394237]

8.15 Lilla kockskolan [6395140]

8.45 Disney's Tarzan [6316633]

9.15 Pokémon [5835492]

9.40 Warner esittä: Zorro [7106527]

10.10 Batman [2508237]

10.35 Hannah Montana [4203091]

11.05 Vad ska vi äta idag? [6414527]

11.10 Formel 1: Tidsträning [7397121]

12.10 Voimamieskilpailu [1737459]

13.10 På skoj [8656508]

13.20 På skoj [8645492]

13.30 Dolda liv [320898]

14.00 Dolda liv [550343]

14.25 Dolda liv [919527]

14.55 Motor Forum [4256091]

15.55 Detektiv Gadget [5515879] **FILM** Amerikansk äventyr från 1999. Ett fartfylt äventyr om en säkerhetsvakt förvandlas till en superpolis med en mängd finesser inbyggda i kroppen.

17.25 Rally-VM [103343]

17.55 Nigel Marvens ping-

vinsafari [4039879]

19.00 Sjuans nyheter [792546]

19.10 Resultatrutan [914701]

19.30 Mina damer och herrar [156140]

20.00 Jackpot [586492]

21.00 Sanningens stund [133324]

22.00 Tians nyheter [152904]

22.10 Resultatrutan [9240053]

22.20 Formel 1: Extra [9246237]

22.30 Lotto, Joker och Keno [138324]

22.35 Cast Away [48736985] **FILM** Amerikansk drama från 2000. Chuck Noland flyter i land på en öde ö som den enda överlevande efter en flygolycka och han är fast besloten att överleva. I rollerna: Tom Hanks, Paul Sanchez, Helen Hunt. Regi: Robert Zemeckis.

1.20 Formel 1: Tidsträning [2109299]

1.50 Insikt [2599218]

2.45 Vinstpotten late night [6287134]

4.00-6.00 Den rätta [2658980]

Nyankortsvinnare:

Gerda Kock
Pålshöle

Vinner en Casinolott. Vinsten skickas på posten.

debatt

Detta krävs av ÅHS-chef

■ **Egentligen** skulle det vara en person med en kombination av juridisk-ekonomisk och medicinsk kompetens. Till exempel en juris kandidat som också är läkare eller en sjukskötare/politices magister (med lämplig ämneskombination). Men det är ont om sådana.

Jag talar om en kommande förvaltningschef för ÅHS. Därför borde man i sitt sökande efter en ny kraft till posten främst ha en lämplig jurist eller en politics eller ekonomie magister i åtanke. Varför?

Jo, därför att ÅHS är en offentligtjuridisk organisation, som producerar hälso- och sjukvårdstjänster. Verksamheten är i mycket stor utsträckning regelstyrd.

Jobbet som förvaltningschef handlar om administration, juridik och ekonomi. Det är budgetar som ska beredas, tjänster som ska inrättas, personalproblem som ska lösas, förhandlingar som ska föras med fack, arkitektbyråer, byggnadsentreprenörer, konsulter osv.

Det är fråga om ärendeberedning, föredragningar och beslut, behandlingar av yrkanden på rättelser i beslut, bemötande av besvär hos förvaltningsdomstolar och en hel mängd annan juridik. Och ekonomi. Därför är den beskrivna kompetensen närmast en nödvändighet.

Förvaltningschefen

Komplicerad uppgift. Insändarskribenten önskar ÅHS lycka till i sökandet efter ny förvaltningschef. Foto: ERKKI SANTAMALA

behöver inte vara läkare. Medicinsk kompetens råder det ingen brist på. Närmast till hands finns chefläkaren.

Jag tror inte heller på en person från det privata näringslivet, som fungerar på andra villkor.

Till kravet på viss formell kompetens och erfarenhet bör man lägga goda ledaregenskaper, en integritet kombinerad med en lyhördhet gentemot de olika personalgrupperna samt en grundläggande förståelse för verksam-

hetens förutsättningar, behov och mål.

Det blir inte lätt att finna rätt person till posten. Det kan hända att man måste rekrytera någon bortifrån. Till en tjänst kring vilken det ofta blåser.

I Sverige har man konstaterat att det ingenstans byter innehavare så ofta som på motsvarande tjänster där. Lycka till ÅHS!

Jörgen Erlund
Godby

Stäng av Jomala-rakan

■ **Jag** har klagat om miljö- och hälsoproblem för avgaser och buller vid bostaden men utan resultat! Tar upp ärendet passligt då jag ser bilspår på asfalten av bil-fartvandaler som väcker min uppmärksamhet på att äntligen stänga av Jomala-rakan som far över åkrarna vid Dalkarbyträsket, som är ett vattenskyddsområde och miljökänsligt.

Då det finns en bra och fungerande Nya Godbyväg!

Spåren symboliserar samhällets styrförmåga att behärska den endast på biltrafikens villkor. I stället för att stagnera biltrafiken bort från grönområden och stadskärnan! Så att gågator och bilfri city kan verkställas av personer med visioner och sunt förnuft!

Det är bättre att se till att få vägar att fungera miljövänligt och förnuftigt, innan man börjar med fantasibygggen som till exempel Föglö-tunneln!

Jag hoppas min tidigare begäran verkställs så att det sunda förnuftet kan ta överhand!

Vänligen: Miljön framför allt.

Göran Lund

NYANS ROS

...till polisen **P-O Karlsson** för den fina rundvandringen och för att du tog dig tid med oss. Att sitta i polisbilen och att testa sirenen var bland det bästa, men pricken över i:et var chokladen efteråt. **Åk 1-6 Kumlinge skola**

...till kapten **Christer Edström**, maskinchef **Troberg** och de **övriga i besättningen** på m/s Eckerö som tack för att ni hjälpte oss när vi varit så klan-tiga i onsdags. Vilken service! **3 tanter och en baby**

...den allra rödaste, till styrmannen **Per-Olof Boman** på Allfågeln för utmärkt service. Rosar gör **Eva**.

Kan Dahlén förklara!

■ Fråga till Daniel Dahlén

I tidningen Åland den 9 oktober presenterades Handelskammarens affärsplan. Jag lade märke till att VD Dahlén konstaterade följande:

"Man kan sänka kom-

munalskatten med fem procentenheter utan att det leder till någon skillnad i skola och omsorg. Det skulle till och med vara möjligt att gå ner till noll i kommunalskatten."

Det var ett intressant besked. Hur kan det komma sig att inga kommunalpolitiker kommit på hur det skall gå till? Jag vill därför att VD Dahlén ger oss receptet på hur detta skall genomföras.

Jag kan nämna att fem procentenheter för Mariehamns stad innebär ca 13 miljoner euro och att stadens skatteintäkter för 2009 är budgeterade till drygt 41 miljoner euro. Hur skall vi begå för att

radikalt sänka skattetrycket med bibehållen service till medborgarna och med en rättvis fördelningspolitik?

Emotser ett snart svar!

Folke Sjölund (lib)
stadsstyrelseledamot

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Den kvinnliga busschauffören kanske borde ha sagt var bussbytet till Björnsby skulle äga rum, så kanske inte personen stigit av före. **0457**

■ Det finns ingen gräddfil om man vill gå ner i vikt! **0457**

■ Snälla NYAN, sätt krav på pris för att annonsera i Torget. Vansinnigt att måsta ringa för att få reda på priset. Eller är ni sponsrade av nåt telefonbolag? **0457**

Vår vd **Stefan Norrgrann** svarar: Nej, Torget är inte sponsrat av något bolag. Vi har valt att det inte är krav på pris för att annonsera. Men det är helt klart är att du får fler intresserade som svarar på annonsen om du skriver ut priset.

■ Man är ingen kattälskare om man skulle tvinga sin älskade katt att vara inne mot dess vilja, hur skulle du själv känna om du blev inlåst och ej slapp ut. Kattor är också levande varelser. **040**

■ Har du sett katten Linus? Han e svart-gräspråklig med vit haka, mage och ben utan halsband, skygg. Försvann från Murargränd, Klinten den 22.7. Snälla ring **04575243800** el **22240**

■ Många rosor till de 3 duktiga tjejerna som hjälpte till att skaffa ambulans då en gammal farbror ramlat på GE-gårdens trappa på torsdagen vid 16-tiden. Tag gärna kontakt! Tel: **0405073424**

■ Dålig stil av dig i den vinröda mazdan att bara vråka ut skräp ur bilen på kajen i Åbo i väntan på vikingfärjan i torsdagskväll. Dålig reklam för Åland. **040**

■ Du som gnällde över att vi kattägare inte ska släppa ut våra katter i nån fara, vi gör det för att vi älskar våra katter jättemycket. Nästan djurplågeri att ha dom inne. Hälsningar **en kattägare**

■ Finanskrisen. Bor en risktagare i oss alla. Inte så länge

sedan ålänningarna lånade bil- och båt pengar utan säkerhet eller ens ekonomi att amortera. I dag tar många risker i aktier och annat, där man får ligga minus så länge man inte hamnar i fångelse. Direktörbonus heter resultatbonus för vanligt folk, vilket blir höga summor för ett företag med många anställda. **040**

■ Läste centraliseringsentusiastens insändare i Nyan i måndags och gapskrattade först, men sen fastnade skratet i halsen. Blev inte klok på om skribenten raljerade eller inte. Men den väckte tankar och visar att allt inte är så enkelt och att en tunnel inte bara är en tunnel. **040**

■ Läste just Historiskt i Nyan 10.10. Tydligen är motsättningen mellan Östra o Västra Saltvik urgammal, redan när fornborgarna byggdes måste de skaffa varsin... **0400**

■ En man går ut eller vänder sig om från dörren till Turistbyrån och "PLAAFF" faller han från en halv meters höjd på magen, mitt på Storgatan. En dam står och tittar på chockad, han blödde kraftigt från näsan och tur för honom, hans händer dämpade fallet. Boven är en metallpinne, spik som någon klok har planterat 1 meter från muren

och mittemot dörren för att hålla den halv-öppen. Jag bor i närheten och har aldrig märkt pinne-jäveln. Ska jag vänta tills jag eller någon annan krossar alla tänder eller måste jag säga av den själv. På andra ställen är det gropar efter borttagna större pinnar, en fara för joggare och cyklist. **XERES**.

■ Sluta GNÄLLA på ruttan Kapellskär - Mariehamn. Det är faktiskt frivilligt att resa, ingen har tvingats. Det går andra färjor alla dagar och även flyget går. Så sluta resa snälla ni som bara gnäller om allt, man får skämmas för era larviga ofta obefogade kommentarer när ni är ombord. Typiskt små samhälls problem. Gnäller ni i Norrtälje oxå? Tänk på att Rosella är skriven i Norrtälje. Från en pendlare sedan 30 år. **040**

■ Paf är näst största aktieägaren i IFK Mariehamn ser jag! Veikkaus hoppas nog att Ålands stolthet ska falla ur ligan! **050**

■ Jo man kan abonnera på el från vindkraftverk. Det gör jag. Vill att så lite som möjligt går till Elandslaget sen dom köpte aktier i Fennovoima. -Ut med Fennovargen! **040**

■ Till mamma med gott samvete! Alla har faktiskt inte råd att stanna hemma. Och en ensamstående har större möjlighet att stanna hemma tills barnet fyllt 3 år. De får ut full tilläggsdel på hemvårdsstödet och kan söka bostadsbidrag och får också högre barnbidrag. Har själv varit ensamstående med ett barn. Det är enda gången jag har haft möjlighet att vara hemma med mitt barn. Och vi lever inget lyxliv, har inte det senaste och min tonåring nöjer sig med billigare kläder. Kul för er och era barn att du har haft den valmöjligheten, men alla har tyvärr inte det. Jag skulle gärna stanna hemma tills min minsta är 3 år. Men de går inte ekonomiskt ihop. Mamma till 4 barn. Och jag älskar mina under bara barn. Och de gör garanterat upprörd oxå. **040**

■ Ja till gratisbad, ja till gratisbuss ropar vissa! Gratis är godast. Men kom i håg att inget är gratis! Min skatt gör att allt gratis är möjligt! **050**

■ Om man har kassako, får man bidrag då? **050**

Engångserbjudande
Använd kupongen du fick hem med Nyankortet!

EN BLÄCKPATRON
från HP eller LEXMARK **20€**
Gäller lagervara och vid ett köptillfälle!

Mariehamns PERSONDATORER AB
Erbjudandet gäller tom 31.1.2009

Nyankort
-sätter guldkorn

■ Jo, nog ser man tecken och tiden kort. Regnområde kommer västerifrån. Dahlror och morötter ska opp. Och tiden alltid för kort. **0457**

” Det är inte bara lek längre. Det skulle inte förvåna mig om det är en OS-gren redan 2012.
PERRE LINDBERG PÅ GD.SE

ledare

Karin Erlandsson
Epost: karin.erlandsson@nyan.ax
Telefon: 528 467

Bland folk

Harriet Tuominen

Vem har rätt till vad?

Vilka rättigheter har en katt? Ibland när jag läser messen om hur folk försvarar sina katters rätt till det ena och det andra så har jag funderat på om det inte vore på tiden att instifta något i stil med FNs deklaration om katters grundläggande rättigheter. Rätten att gå fritt omkring, rätten att fånga möss och fåglar, rätten att bli mild behandlad och få mat och vatten på bestämda tider. Samt få sova i sängen, om den vill.

Vi människor har ju mänskliga rättigheter, men de kan inte appliceras på en katt. För oss människor är det inte tillåtet att gå naken omkring på stan (utan halsband), att använda grannens rabatt eller trädgårdsland som toalett, att inte ens "spola" efter sig utan lämna korvarna fritt synliga på marken.

De mänskliga rättigheterna räcker inte till för det som kattälskare anser att deras små älsklingar har rätt till.

Mig rör det inte om någon märker ut revir på tujan eller smyger på fåglarna. Tujan överlever och fåglar finns det flera av. Och någonstans skall ju katterna utträta sina behov om det inte är tillåtet hemma (vilket i och för sig är djurplågeri, katter måste få bajsa).

Så att katterna kackar i mina rabatter tar jag med ro. Men att ägarna tycker det är helt i sin ordning att deras älsklingar gör så, det är jag inte alls lika övertygad om att jag förstår.

Man kan inte förstå allt här i världen.

En annan sak som faller i ögonen vid messläsandet (nu frånser jag kontaktmessan) är ris och ros till rederierna. Det är antingen botten eller toppen. Aldrig mittemellan. Eller så bryr sig folk inte om att höra av sig om det var precis som det borde.

Senast var det Vikinglinjen som gjorde bort sig när Rosella inte kom in i hamnen i Kapellskär på fem timmar. Där bara låg bäteländet och försökte, gång på gång. Men nej.

Passagerarna hade tråkigt. De fick bara cafeteriamat, trots att matsalen stod där tom och ropade på besökare.

Men ponera att smörgåsbordet hade dukats upp. Och så hade vinden mojnät precis så mycket att Rosella hade lyckats komma i land. Där satt passagerarna med fulla fat och dubbla vinglas, för det var ju gratis. Och så kommer det order om att nu skall alla i land. Det är ju liksom idén med att ta färjan över, att gå i land när man kommer fram.

Hur många hade då krävt att få kompensation för den mat och det vin de inte hann få i sig? För vad är det för kompensation om man inte hinner ta ut den, den måste man ju få kompensation för!

Däremot var det en blunder att inte ge ut gratisbiljetter till alla. Fast en hel bunt. Om folk så till den grad gillar att sitta på färja att de vill ha fribiljett efter en särskilt svår och tråkig resa, då skall de ha det.

Det är ändå bara pengar hemåt för rederiet.

250 aktiva. Inget stöd - aktiviteten död?

Väl använd. Skejtrampen vid Östra utfarten är än en gång i behov av initiativkraft och ansvarstagande.

Foto: JONAS EDSVIK

Skippa pärlplattorna i ungdomsgårdarna något år och budgetera istället för en ny ramp i skejtparken. Ungdomsarbete skall nå alla ungdomar, inte bara de som kommer till ungdomsgårdarna.

För två år sedan kom 30 aktiva skejtare till ett öppet möte som hölls för att pejla intresset. En medlemsförening grundades och överst på agendan låg en skejtpark av betong. En betongpark skulle vara mer slitstark än parken i trä. Bakom föreningen stod en grupp föräldrar till aktiva skejtare. Till ordförande valdes **Peter Mekelin**.

Föräldraföreningen fick till stånd en renovering och städning av skejtparken som då var sliten i så hög grad att den inte var säkerhetsmässigt något att lita på.

Nu har det inte hänt något på två år och skejtparken vid Östra utfarten är sliten igen. Föräldraföreningen är inte längre aktiv och Peter Mekelin säger att den lades ner delvis för att de aktiva upplevde att de jobbade i motvind.

Det fanns ingen instans som tog på sitt ansvar att rusta upp och till och med utveckla skejtparken. Vare sig ungdomsbyrån, tekniska verken eller fritidsbyrån erkände uppgiften som sin.

För två år sedan uppskattades antalet skejtare vara mellan 250 och 300. Att döma av aktiviteten i somras har antalet minskat. Delvis beror minskningen förstärkt på att ungdomars fritidsintressen är ombytliga. För någon årskull är det skejting

som gäller, för en annan årskull är det något annat.

Men det bristande intresset bör också skyllas på bristande uppmuntran från de ansvarigas sida. Att 250 aktiva ungdomar inte får hjälp av stadens instanser för en bättre träningsmiljö är inte bara förvånande, det är också korkat.

Den största delen skejtare är pojkar i tonåren. Det är exakt den gruppen som ligger i farozonen för att bli utslagna och destruktiva. Att vara skejtare är en identitet lika god som någon annan. Att hobbyn dessutom övar koncentrationsförmåga, kondition och social samvaro är inte fy skam.

Möjligen måste stadens ungdomsledare höja blicken ovanom ungdomsgårdarna. Verksamheten på gårdarna är bred med tydliga försök till uppdateringar efter behov. Biljardbordet kvar, men det finns också playstation och turneringsmöjligheter. Från hemsidorna kan dock klart utläsas av pysslandet är en aktivitet i majoritet. Smyckestillverkning attraherar knappast den skejtande tonårsgruppen.

Kanske kunde man budgetera färre pärlplattor och bagingredienser något år och istället betala en ny ramp? Ungdomsarbete

bör utföras också på de ungdomars villkor som inte kommer till ungdomsgårdarna.

Det har föreslagits att en skejtpark i betong skulle anläggas i närheten av kultur- och kongresshuset. Det är ett utmärkt förslag. Alanicas största problem, nu när den ståtliga byggnaden är så gott som klar, är att det riskerar bli en tämligen öde plats.

Ett kulturhus som bäst är ett hus med liv och rörelse runt om sig. En skejtpark skulle ge huset just den rörelsen. Dessutom skulle ållningarna visa en föredömligt liberal syn på vad kultur är och vems kultur det är som skall få synas i närheten av kultur- och kongresshuset.

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print AB,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal ..... 51 €

Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € +Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmateriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L1) → 07.00/08.151) → 13.35 13.45 → 19.15/20.15 → 00.45 L	M:HAMN 04.25 → 09.30/17.00 → 23.45 13.45 1) → 18.15/19.151) → 02.40 L 00.50 L → 06.10/07.10 → 13.35
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	M:HAMN 23.45 → 02.40 L 13.35

L = Långnäs

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck./bilj.försäljn. ej kan garanteras

1) Reservation för charteravgångar på Galaxy 9-15.10. Kontakta vår resebutik för information

www.tallinksilja.fi
SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00
(1,64€/besvarat samtal+alltid insmsa)

TALLINK Check-in senast 30 min. före avgång	
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00	01.00 - 10.00 → 04.50 - 18.00
10.00 - 05.00 → 04.50 - 18.00	

Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi
tel 16 711 el. 06001 74552
(1,64 €/besvarat samtal + alltid insmsa)

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR

Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	09.15	12.00	13.15
16.00	17.30	18.30	19.30
15.30	12.00	17.30	14.00
22.00	19.00	23.00	20.00

Buss Stö-Kap avg från Cityterminalen 1 h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskärs ca 45 min före fartygets avg. Aven Buss Kap-Stö (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskärs kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar från 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50
09.55 M 1)	15.30	23.45 M	10.00
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30
07.45 M	18.00 1)		
03.20 L	20.10		

1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1 h före avgång. Aven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Njut av vårt läckra Viltbord!

3/10 - 20/11 serverar vi Viltbord ombord. Gör en kryssning för den goda smakens skull och njut av läckerheter som hjort, älg, vildand, rotfukter, bär och svamp!
Viltbordskryssning 25 € inkl. viltbord, buss från Mariehamn + båtresa t/r

Turlista 8/9 2008-11/1 2009 (lokala tider)

Från Eckerö alla dagar 13.30 18.30 fre-mån även 8.30	Extraturer: Från Eckerö tors 16/10 kl. 8.30. Från Grisslehamn tis 23/12 kl. 20.00. Ej trafik 24-25/12, samt 1-5/1 2009.
Från Grisslehamn alla dagar 10.00 15.00 tors-sön även 20.00	

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen.
Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen.
Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen.
Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar	M:hamn 10:00	Sthlm 15:45
Sönd-Tisd	Sthlm 18:00	M:hamn 02:00
Onsd-Lörd	18:00	03:30

Bokning tel 28 040 www.birka.se

Vill du hjälpa?

För 10€ kan vi köpa 100 kg majs!

Inbetalning på konto: 203218-21939

Märk: Majs

Gottfrid Stenroos
Församlingen Ordet
Tillstånd 7 K14

Hjälp som når fram!

LÖRDAG 11 OKTOBER 2008

dagens ålänning

"Jag har allt jag behöver!"

Dagens ålänning heter **Emil Nordlund**. Han hittar vi på en bänk utanför ett klassrum i Övernas högstadium.

När vi först frågar honom om han vill vara dagens ålänning säger han nej, men efter lite betänketid vill han i alla fall.

Hur gammal är du?

-Jag är tolv, men fyller faktiskt tretton på lördag (läs idag).

Okej, hur ska du fira din födelsedag?

-Jag vet inte riktigt, ikväll ska jag till Open by night och i helgen ska jag till Sverige med min pappa och mina bröder Isak och Alvar.

Vad önskar du dig i födelsedagspresent då?

-Inget, jag har allt jag behöver!

Vad brukar du göra på fritiden?

-Segla vid ÅSS och vara

Emil Nordlund fyller 13 år i dag. Han gillar att fylla år med vänner.

Varför tycker du så mycket om segling?
-Det är kul när det går fort,

fast då måste det ju förstås blåsa lite också.

Vad är ditt favoritämne i skolan?

-Gymnastik, för då får man röra på sig och det gillar jag.

Gillar du hösten?

-Jo, eftersom jag fyller år då. Annars så gillar jag den inte så mycket, det enda man kan göra när det regnar ute är att sitta och spela på datorn. Fast det kan ju också vara kul ibland.

Vad ska du göra efter skolan?

-Jag ska fara hem och senare ikväll ska jag träffa mina vänner.

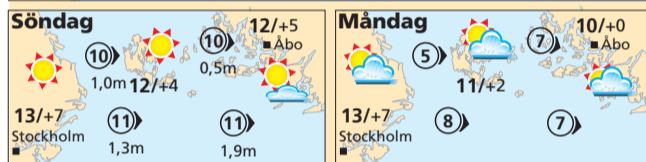
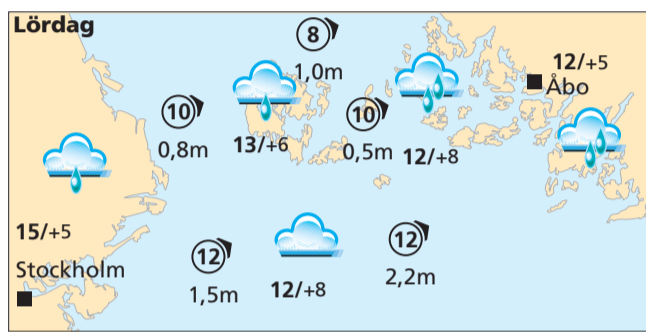
Och vem vill du hälsa till?

-Till alla som jag känner!

Text och foto:
MALIN LINDQVIST (prao)

LINN ERIKSSON (prao)
redaktion@nyan.ax

vädret

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	12	☀
Åbo	13	☀
Helsingfors	12	☀
Stockholm	13	

Max/min temp. 3.10 - 10.10. klo 9

	max. datum	min. datum
Jomala	+13,2 4.10.	-0,3 8.10.
Åbo	+12,7 4.10.	-1,5 8.10.
H:fors	+13,6 7.10.	+1,6 9.10.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+5	
Åbo	+6	☀
Helsingfors	+7	☀

Utomlands i går

Köpenhamn	14	Madrid	23
Oslo	12	Rom	25
Bryssel	16	Aten	24
Moskva	+7	Las Palmas	-
London	17	Phuket	30
Paris	18	Peking	20

METEOROLOGISKA INSTITUTET Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +1sa

dagens rätt

Fiskfilé i sås

- 500 - 600 g fiskfilé
- 3 msk vetemjöl
- 3 dl vatten
- 1 fiskbuljongtärning
- 1 dl grädde
- 1-2 msk smör
- 1 msk pressad citron
- hackad dill/ persilja eller
- 1-2 msk riven pepparrot

Vispa ut mjölet i vattnet i en vid stekpanna. Lägg i buljongtärning, grädde och smör, koka upp under omrörning och låt koka några minuter. Såsen skall vara tjock. Rör i citronen och dillen/ persiljan eller pepparrot. Lägg i fisken, låt sjuda under locka ca 5 minuter tills fisken är genomkokt. Servera med potatis/ris och kokta bönor eller broccoli.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

DO
ÅLANDS DISKRIMINERINGSOMBUDESMAN

Du hittar oss på www.doaland.ax eller ringer oss på **tel 25 565**

STOPPA KNARKET VID GRÄNSEN

RING IN TIPS 0800 14600

Samtalet är gratis
Du får gärna ringa anonymt

Stöd **ROSABANDET** insamlingen i oktober

Via telefon: (018) 10005 bidrag 5€ och (018) 10010 bidrag 10€
Nordea 203218-11229
Andelsbanken 558704-419322
Ålandsbanken 660100-2303170
E-betalning: www.cancer.ax

Märk bidraget "Rosa Bandet"

Jackpott på 10 000 euro!

Köp din Bingolott hos oss på Casino Paf till spelkvällarna i TV4 12.10, 19.10 och 26.10. Varje vecka drar vi 4 vinnare, som vinner två platser till Pafs bingofinal i Idrottgården den 8 november 2008.

Bingovärdinna under finalkvällen är Linda Lampenius. Vi garanterar en huvudvinst på 10 000 euro och radvinster för 2 500 euro.

För mer information, besök Casino Paf i Mariehamn eller www.paf.com/letsbingo

Play among friends
casinopaf

SÄTT STOPP FÖR VALDET

Misstänker du att en vännina, kollega eller släkting blir misshandlad psykiskt eller fysiskt av sin partner? Känner du dig maktlös och osäker på hur mycket du kan lägga dig i?

Ring **Kvinnofridslinjen** och ställ dina frågor! De har öppet dygnet runt och nås på **telefon 25500**.
Tänk på att det aldrig är fel att bry sig.

Ålands landskapsregering

VÄGEN TILL ETT NYTT DRÖMHUS

Hittills har närmare 30 000 familjer hittat sin husdröm hos oss. Hur vill du att din dröm ska se ut?

Hämta prislista på alvsbytao.fi

ALVSBYHUS
LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333

NYTT LEDIGT ANNONSUTRYMME

Kontakta annonsavdelningen, tel 23 444, eller e-post: annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆